

Jonna Jussinniemi & Annika Korkiala

YHTEISTYÖPROJEKTI IKÄÄNTYNEIDEN JA LASTEN KANSSA

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Joulukuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2016	Tekijä/tekijät Jonna Jussinniemi & Annika Korkiala
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi YHTEISTYÖPROJEKTI IKÄÄNTYNEIDEN JA LASTEN KANSSA		
Työn ohjaaja Sosiaalialan koulutusohjelman lehtori Anne Jaakonaho	Sivumäärä 31 + 11	
Työelämäohjaaja Päiväkodin johtaja Outi Hankaniemi		
<p>Opinnäytetyö toteutettiin projektioinnäytetyönä. Sen tilaajana toimi Kokkolan kaupungin sivistystoimen varhaiskasvatuspalvelut. Tervakartanon tiloissa toteutettiin projektin aikana kaksi toimintapäivää, johon osallistuivat Nahkurin päiväkodin neljä-viisivuotiaat lapset ja Kokkolan kaupungin vanhuspalvelujen päivätoiminnan kävijät. Toimintapäiviä edelsivät tutustumiskäynnit Nahkurin päiväkodissa ja päivätoiminnan ryhmän luona. Tuolloin tutustuttiin projektiin osallistujiin ja he tutustuivat opinnäytetyön aiheeseen.</p> <p>Toimintapäivien tavoitteena oli vahvistaa sukupolvien välistä vuorovaikutusta, perinnetiedon siirtämistä sekä yhteistyön mahdollistaminen Nahkurin päiväkodin sekä vanhuspalvelujen päivätoiminnan välillä. Työn tarkoituksena on mahdollistaa vuorovaikutus lasten ja ikääntyneiden välillä järjestettyjen toimintapäivien avulla.</p> <p>Toimintapäivät koostuivat laululeikeistä, perinteisistä leikeistä ja askartelusta. Päivien aikana pyrittiin mahdollistamaan kaikissa toiminnoissa ikääntyneen ja lapsen välinen vuorovaikutus. Vuorovaikutuksen mahdollistamiseksi toimintapäivien aikana lapsi ja ikääntynyt muodostivat parin. Vuorovaikutus ikääntyneiden ja lasten välillä lisääntyi, mitä enemmän lapset ja ikääntyneet oppivat tuntemaan toisensa. Toimintapäivien dokumentointi tapahtui kuvaamalla. Kuvista tehtiin esite, joka julkaistiin Nahkurin päiväkodin tiloissa järjestetyssä näyttelyssä. Näyttelyssä oli myös esillä lasten ja ikääntyneiden yhteisten päivien aikana tehdyt tuotokset.</p> <p>Palaute ikääntyneiltä, lapsilta ja henkilökunnalta oli pääasiassa positiivista ja kaikkien toiveena oli, että yhteistyö päiväkodin ja päivätoiminnan välillä jatkuisi.</p>		
Asiasanat vanhuus, lapsuus, päiväkoti, varhaiskasvatus, vuorovaikutus, yhteistyö, sukupolvi		

ABSTRACT

Unit Centria University of Applied Sciences	Date December 2016	Author/s Jonna Jussinniemi & Annika Korkiala
Degree programme Degree programme of social services		
Name of thesis A COOPERATION PROJECT FOR THE ELDERLY AND CHILDREN.		
Instructor Anne Jaakonaho		Pages 31 + 11
Supervisor Outi Hankaniemi		
<p>Thesis was made as project-oriented. The orderer was Early Childhood Education Services in the town of Kokkola. Two activity days were held in Tervakartano during the project participants of which were four-five-year-old children in Nahkuri Day Care Center and the visitors to day activity of Elderly Services in Kokkola. There were a few meetings with the children of Nahkuri Day Care Center and the visitors of day activity unit before the activity days. At that time, the participants were met and they became acquainted with the subject of thesis.</p> <p>The aim of the activity days was to enhance the generational interaction, transferring the tradition and to enable cooperation between Nahkuri Day Care Center and day activity of Elderly Services. The purpose of thesis was to enable an interaction between children and the elderly by means of organized activity days.</p> <p>The activity days consisted of singing, traditional plays and crafting. During the days it was tried to enable an interaction between the elderly and children in every action. To enable an interaction, an elderly and a child formed a pair. The interaction between the elderly and children increased the more children and the elderly learned to know each other. The documentation of the activity days occurred by taking photos. The photos were collected to a brochure that was published in an exhibition in Nahkuri. The collection of the crafts the elderly and children made together in the activity days was also shown in the exhibition.</p> <p>The feedback from the elderly, children and personnel was mainly positive and everyone hoped that cooperation between Nahkuri Day Care Center and day activity for elderly would continue.</p>		
Key words Old age, childhood, Day Care Center, interaction, cooperation, generation		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI.....	2
2.1 Opinnäytetyön vaiheet	2
2.2 Projektioorganisaatio ja kohderyhmä.....	4
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	5
3.1 Opinnäytetyön tavoitteet lasten ja ikääntyneiden näkökulmasta	5
3.2 Opinnäytetyön tavoitteet päiväkodin ja päivätoiminnan näkökulmasta.....	6
3.3 Opinnäytetyön tavoitteet opinnäytetyön tekijöiden näkökulmasta	6
4 OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA	8
4.1 Lapsuuden kehitystehtävät ja vanhuuden näkökulma.....	8
4.2 Varhaiskasvatuksen keskeisimmät sisällöt opinnäytetyössä	8
4.3 Yhteistyön merkitys opinnäytetyössä	10
4.4 Yhteisöllisyyden ja osallisuuden merkitys opinnäytetyössä	11
4.5 Sukupolven käsitteen merkitys opinnäytetyössä.....	12
5 PROJEKTIN TOTEUTUS JA ARVIOINTI	14
5.1 Tutustumisinterventio lasten kanssa	14
5.2 Tutustumisinterventio ikääntyneiden kanssa	16
5.3 Interventio lasten kanssa	16
5.4 Ensimmäinen toimintapäivä lasten ja ikääntyneiden kanssa	19
5.5 Toinen toimintapäivä lasten ja ikääntyneiden kanssa	22
5.6 Näyttely	25
6 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI	26
6.1 Palautteet lapsilta ja ikääntyneiltä	26
6.2 Palautteet päiväkodin ja päivätoiminnan työntekijöiltä	28
7 POHDINTA	29
LÄHTEET	31
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Opinnäytetyön vaiheet	3
KUVIO 2. Ekologinen systeemimalli	11
KUVAT	
KUVA 1. Vanhat esineet esittelyssä	15
KUVA 2. Leikkihetki Nahkurin päiväkodin lasten kanssa.....	17

KUVA 3. Vettä kengässä -leikki lasten ja ikääntyneiden kanssa	20
KUVA 4. Pikkuiset kultakalat -laululeikki lasten ja ikääntyneiden kanssa.....	21
KUVA 5. Askartelupäivä Tervakartanon tiloissa	23
KUVA 6. Palautteiden ottaminen lapsilta.....	23
KUVA 7. Näyttely Nahkurin päiväkodilla projektista.....	25

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Lasten palaute ensimmäisestä toimintapäivästä	26
TAULUKKO 2. Lasten palaute toisesta toimintapäivästä.....	27

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö tehdään projektiluontoisena. Sen tilaajana oli Kokkolan kaupungin sivistystoimen varhaiskasvatuspalvelut, johon kuului Nahkurin päiväkodti. Opinnäytetyön tarkoituksena oli järjestää kaksi toimintapäivää, joissa olivat mukana Nahkurin päiväkodin 4–5-vuotiaat lapset. Toimintapäivillä tarkoitettiin opinnäytetyössä kahta aamupäivällä tapahtuvaa ohjattua toimintaa. Päivät järjestettiin Tervakartanon tiloissa ja mukana olivat päivätoiminnan kävijät. Toiminnan lähtökohtana oli ikääntyneen ja lapsen välisen vuorovaikutussuhteen vahvistaminen yhteisen tekemisen kautta.

Tervakartanon tiloissa järjestettiin kaksi toimintapäivää, jotka sisälsivät leikkimielistä toimintaa ja askartelua, jossa lapset ja ikääntyneet olivat toimijoina. Ennen toimintapäiviä päiväkodissa järjestettiin lapsille mahdollisuus käydä läpi tulevan toimintapäivän sisältöä. Kävimme myös etukäteen Tervakartanon tiloissa tutustumassa toimintapäiviin osallistuviin päivätoiminnan kävijöihin ja kerroimme heille tulevista toimintapäivistä.

Eliniän pitenemisen takia usealla lapsella on isovanhempia mutta yhteistä aikaa lasten ja isovanhempien välillä ei välttämättä ole sen enempää. Syynä tälle ovat muun muassa isovanhempien työssäkäynti, pidentyneet välimatkat lasten isovanhempiin sekä perheiden vapaa-ajan kuluminen omien menojen esimerkiksi harrastusten parissa. Yhteinen aika isovanhemman ja lapsen välillä mahdollistaa tiedon ja taidon vastavuoroisen oppimisen. Lapsen kanssa toimiminen avaa mahdollisuuden oman lapsuutensa muisteluun. Lisäksi lapselta saatu välitön palaute antaa elämänuskoa ja edistää hyvinvointia. (Kalliomaa 2008, 43–44.) Tämän vuoksi halusimme perehtyä ikääntyneiden ja lasten väliseen vuorovaikutuksen tukemiseen opinnäytetyössämme. Opinnäytetyön avulla pyrimme vaikuttamaan lasten ennakoluuloihin ikääntyneen ja lapsen välisellä molemminpuolisella vuorovaikutuksella sekä tuomalla lapsille tietoa vanhuudesta.

Opinnäytetyön tavoitteena on toteuttaa lasten ja ikääntyneiden välistä vuorovaikutusta yhteisen toiminnan kautta, mahdollistaa sukupolvien välisiä kohtaamisia sekä luoda yhteistyötä Nahkurin päiväkodin sekä vanhuspalveluiden päivätoiminnan välillä.

2 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI

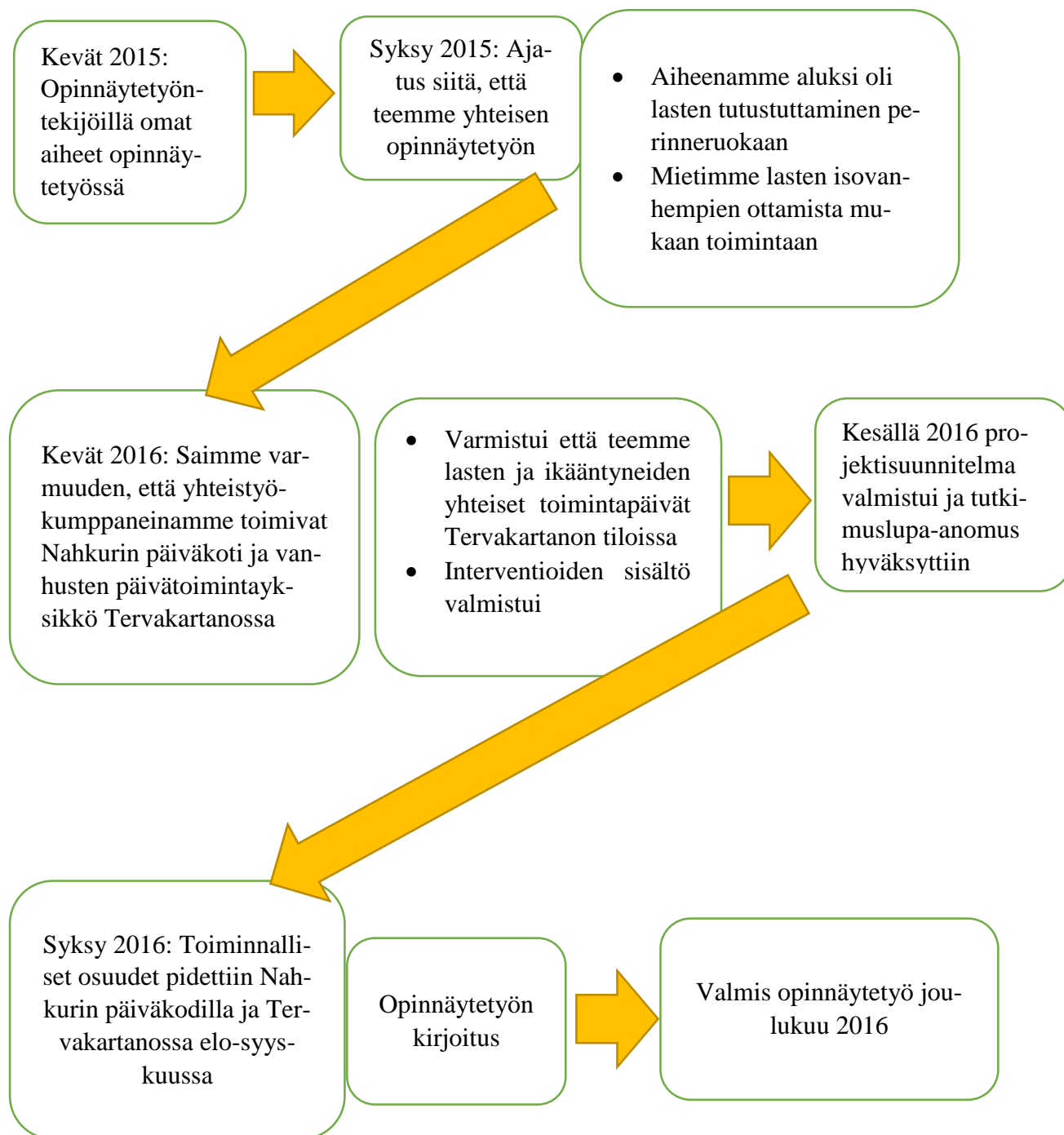
Tässä osiossa olemme käsitelleet opinnäytetyömme prosessin eri vaiheita. Ensimmäisessä alaluvussa olemme kuvion (KUVIO 1) avulla kertoneet prosessin kulusta, minkä jälkeen olemme avanneet sen kirjalliseen muotoon. Toisessa alaluvussa olemme käsitelleet opinnäytetyön projektiorganisaatiota ja kohderyhmää.

2.1 Opinnäytetyön vaiheet

Syksyllä 2015 aloimme miettiä yhteistä opinnäytetyötä. Aluksi työstimme perinneruokateemaa, jota olimme toteuttaneet Nahkurin päiväkodilla. Kun olimme ottaneet yhteyttä työelämänohjaajaan ja keskustelleet hänen kanssaan, aiheemme muuttui. Päiväkodin puolelta esitettiin aiheeksemme isovanhempien päivää. Keskustelimme aiheesta opinnäytetyön ohjaajamme kanssa, jolloin päädyimme muokkaamaan aiheitamme niin, että saisimme työhön kehittämisen näkökulmaa ja ettei toiminta sisältyisi päiväkodin arkeen.

Keväällä 2016 vahvistui yhteistyö yhdessä Kokkolan vanhuspalveluiden päivätoiminnan kanssa. Kävimme keskustelemassa päivätoiminnan ohjaajien kanssa opinnäytetyön toteuttamisen ajankohdasta ja ideoimassa yhdessä, minkälaista toimintaa voisi yhdessä lasten ja ikääntyneiden kanssa toteuttaa. Päädyimme lopulliseen aiheeseen. Samana kesänä projektisuunnitelmamme (LIITE 1) ja tutkimuslupa-anomus (LIITE 11) hyväksyttiin.

Syksyllä 2016 elo-syyskuussa pidettiin tutustumispäivät ja toimintapäivät Nahkurin päiväkodilla ja vanhuspalvelujen päivätoimintayksikössä. Sen jälkeen alkoi opinnäytetyön kirjoitus. Opinnäytetyön vaiheet on kuvattu aikajanalla (KUVIO 1).

KUVIO 1. Opinnäytetyön vaiheet

2.2 Projektiorganisaatio ja kohderyhmä

Projektilla tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jossa on selkeä alku ja loppu. Projektille on ominaista kiinteä budjetti ja aikataulu. Sen aikana tapahtuu muutoksia ja siihen kuuluu eri vaiheita. Käynnistysvaiheeseen sisältyvät esiselvittäminen ja suunnittelu, rakentamisvaiheeseen kuuluvat idean määrittely ja toteuttaminen sekä käyttöönotto. Viimeisenä on päättämisen vaihe, joka sisältää projektiorganisaation purkamisen sekä projektin päättämisen. (Ruuska 2012, 19, 34.)

Opinnäytetyön projektiorganisaatioon kuuluu Nahkurin päiväkodin johtaja eli työelämänohjaaja, Kokkolan varhaiskasvatuksen koordinaattori, päivätoiminnan ohjaaja sekä ohjaava opettaja. Projektin koordinaattoreina toimivat sosionomiopiskelijat Jonna Jussinniemi ja Annika Korkiala.

Projektiin osallistuvat organisaatiot olivat Tervakartanon tiloissa toimiva ikääntyneiden päivätoiminnan ryhmä sekä Nahkurin päiväkotitoiminta. Päivätoiminta on tarkoitettu yli 65-vuotiaille kotona asuville henkilöille. Päivätoiminnalla annetaan tukea omaishoitajille sekä tuetaan kotona asumista kuntouttavalla toiminnalla. (Kokkolan kaupunki 2016.) Päiväkotitoiminta järjestää varhaiskasvatusta alle kouluikäisille lapsille. Varhaiskasvatuksella tuetaan lapsen kasvua ja kehitystä suunnitelmallisella ja tavoitteellisella kasvatuksella, opetuksella ja hoidolla. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2015.)

Kohderyhmä koostui Nahkurin päiväkodin 4–5-vuotiaista lapsista, joita oli päivästä riippuen paikalla 5–7. Lisäksi kohderyhmään kuului päivätoiminnan kävijöitä 3–8 henkilöä riippuen siitä, keitä oli sinä päivänä paikalla. Lisäksi paikalla oli toimintapäivinä kaksi työntekijää Nahkurin päiväkodista sekä päivätoiminnan ohjaaja. Ensimmäisissä tutustumisinterventioissa päiväkodilla oli työntekijöitä paikalla yksi ja päivätoiminnassa työntekijöitä oli kaksi.

Järjestimme näyttelyn Nahkurin päiväkodin tiloihin. Lisäksi yhteistyön jatkumisesta oli keskustelua ja kiinnostusta molemmilta tahoilta. Jaoimme yhteystietoja eteenpäin, jotta yhteistyö Nahkurin päiväkodin ja vanhuspalvelujen päivätoimintayksikön välillä jatkuisi. Välimatkakin organisaatioiden välillä on lyhyt, mikä helpottaa yhteistyön jatkumista.

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli järjestää toimintapäivät, joiden avulla mahdollistui vuorovaikutus mukana olleiden Nahkurin päiväkodin lasten ja päivätoiminnan ikääntyneiden välillä. Toimintapäivät toteutettiin Kokkolan kaupungin vanhuspalvelujen päivätoiminnan tiloissa. Projektissa oli mukana Nahkurin päiväkodin viiskareita, eli 4–5-vuotiaita lapsia sekä vanhuspalvelujen päivätoiminnan kävijöitä. Toimintapäivien tavoitteena oli vahvistaa vuorovaikutusta sukupolvien välillä, siirtää perinnetietoa sekä mahdollistaa yhteistyötä Nahkurin päiväkodin sekä vanhuspalvelujen päivätoiminnan välillä. Olemme avanneet tähän oppimis-, prosessi- ja tulostavoitteet yksilön, organisaation sekä opinnäytetyön tekijöiden näkökulmasta. Tavoitetaulukko löytyy projektisuunnitelmasta valmiin opinnäytetyön liitteistä (LIITE 1/4).

3.1 Opinnäytetyön tavoitteet lasten ja ikääntyneiden näkökulmasta

Oppimistavoitteena oli luoda yhteistyötä päivätoiminnan ikääntyneiden ja Nahkurin päiväkodin lasten välille. Päivätoiminnalla on ollut yhteistyötä lasten kanssa jo ennen interventioita, sillä samassa rakennuksessa toimii Länsipuiston päiväkodi. Lapset ovat esimerkiksi juhlapyhien aikaan käyneet esiintymässä ikääntyneille. Nahkurin päiväkodilla taas yhteistyötä ikääntyneiden kanssa ei juurikaan ole ollut. Opinnäytetyömme taas painottaa aktiivista yhdessä tekemistä ja vuorovaikutussuhteen muodostamista lasten ja ikääntyneiden välillä. Oli helpompaa järjestää käytännön syistä niin, että toiminta järjestettiin vanhuspalveluiden päivätoiminnan tiloissa ja Nahkurin päiväkodin lapset siirtyivät sinne.

Prosessitavoitteena on tuoda lapsille ymmärrystä vanhuudesta, sillä lapsilla ei aina ole isovanhempia arjessaan. Nykyään isovanhemmat ovat pääasiassa nuoria, joten he ovat mukana työelämässä, eikä heillä ole aikaa lapsenlapsille. Tämän vuoksi lapsilla ei välttämättä ole kosketuspintaa vanhuutta kohtaan (Kalliomaa 2008, 43.) Siksi opinnäytetyömme aihe on hyvinkin ajankohtainen. Ensimmäisissä interventioidissa tutustuimme lasten kanssa vanhoihin esineisiin ja kuviin, sekä kerroimme vanhuuteen kuuluvista asioista.

Tulostavoitteina ovat opinnäytetyön sisällön kirjaaminen lapsen kasvun kansioon sekä tuotetuista opinnäytetyön materiaaleista näyttely Nahkurin päiväkodille. Pyysimme, että työelämänohjaajamme laittaisi

näyttelyyn tekemämme esitteet (LIITE 9) jokaiselle lapselle kasvun kansioihin. Lapsen vanhemmat voivat kasvun kansioista nähdä, mitä heidän lapsensa on opinnäytetyön aikana päässyt tekemään ja näkemään. Myös lapsi itse voi muistella toimintapäiviä kasvun kansiosta. Nahkurin tiloissa järjestetyssä näyttelyssä oli koottu kaikki materiaali, lasten ja ikääntyneiden tekemät tuotokset sekä kuvia ja kertomusta päivän tapahtumista. Siellä näyttelyssä tuotettu materiaali ”elää” jonkin aikaa, ja sitä voivat lapset, työntekijät ja vanhemmat käydä katsomassa.

3.2 Opinnäytetyön tavoitteet päiväkodin ja päivätoiminnan näkökulmasta

Oppimistavoitteena on verkostoituminen Nahkurin päiväkodin ja vanhuspalvelujen päivätoimintayksikön välillä. Yhteistyötä organisaatioiden välillä ei ennen ole ollut. Opinnäytetyömme avulla Nahkurin päiväkodille avautui uusi mahdollisuus yhteistyöhön organisaation kanssa. Sen avulla ikääntyneet ja lapset saivat mahdollisuuden vuorovaikutukseen ja oppimiseen toinen toisiltaan sekä saada uusia elämyksiä.

Prosessitavoitteena oli yhteistyön jatkuminen Nahkurin päiväkodin ja päivätoiminnan välillä. Tavoitteena siis oli, että yhteistyö organisaatioiden välillä ei rajautuisi ainoastaan tähän kertaan, kun järjestämme opinnäytetyömme avulla yhteistä toimintaa organisaatioille. Yhteistyön tulisi myös jatkua opinnäytetyömme valmistuttuakin. Toiminnan ei tarvitse olla samankaltaista meidän järjestämämme toiminnan kanssa. Tärkeää olisi, että ikääntyneiden ja lasten välinen vuorovaikutus tulisi jatkumaan.

Olisi myös hyvä, mikäli yhteistyö ikääntyneiden kanssa lisittäisiin päiväkodin vuosisuunnitelmaan, jotta yhteistyön jatkuminen varmistuisi. Tämä oli opinnäytetyössämme tulostavoitteena.

3.3 Opinnäytetyön tavoitteet opinnäytetyön tekijöiden näkökulmasta

Oppimistavoitteenamme oli ammattitaitomme kehittäminen, johon kuuluvat ryhmänohjaustaidot sekä teorian pohjalta saadun tiedon toteuttaminen käytännössä. Tavoitteisiimme kuuluu myös uuden oppimisen ikääntyneiden ja lasten välisestä vuorovaikutuksesta. Kummallakin opinnäytetyön tekijöistä on ollut vähän kokemusta tällaisten projektien läpikäymisestä, johon kuului verkostojen luominen. Myöskään ryhmänohjausta kumpikaan ei ole päässyt harjoittelemaan, kuin pääosin harjoittelujen kautta. Lisäksi

haastetta ja uutta näkökulmaa ohjaukseen on tuonut se, että ryhmän ohjauksessa tulee ottaa huomioon sekä lapset että ikääntyneet.

Prosessitavoitteenamme oli oppia ja hyödyntää organisointitaitoja prosessin etenemiseksi. Kummallakaan ei ole kokemusta projektin organisoinnista, joten saimme siihen kokemusta opinnäytetyön myötä. Tulostavoitteenamme taas oli opinnäytetyön valmistuminen. Tämä oli kummallekin ensimmäinen korkeakoulututkinnon laajuinen opinnäytetyö ja hyvin haastava ja antoisa projekti, joka antoi hyvät eväät työelämään. Se kertoo myös siitä, miten olemme sisäistäneet sosionomin ammatillisuuden ja kompetenssit.

4 OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA

Tietoperustassa olemme käsitelleet oleellisimpia käsitteitä opinnäytetyöhön liittyen. Olemme avanneet lapsuutta ja vanhuutta, yhteistyötä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä sukupolvi-käsitettä.

4.1 Lapsuuden kehitystehtävät ja vanhuuden näkökulma

Lapsuuden käsitettä voi tarkastella kehitystehtävien kautta. Motorinen kehitys tarkoittaa liikkeiden kehitystä, joka kestää hedelmöityksestä aikuisuuteen. Motoriseen kehitykseen vaikuttavat pitkälti biologiset tekijät, kuten lihaksiston luuston ja lihasten kehitys. Motoriseen kehitykseen vaikuttavat lisäksi ympäristön virikkeellisyys, yksilön persoonallisuus sekä oma motivaatio motoristen taitojen opetteluun. Kognitiivinen kehitys tarkoittaa ihmisen tiedon käsittelyä ja sen kehitystä. Kognitiivisuus pitää sisällään havaitsemisen, muistin, ajattelun sekä kielen oppimisen. Lapsen sosiaalinen kehitys tapahtuu suhteessa ympäristöön. Lapsi muovaa kuvaa itsestään muiden joukossa ja on altis muiden ihmisten vaikutteille. Sosiaalinen kehitys jatkuu läpi elämän, mutta perustaidot opitaan jo lapsuudessa, kun ihminen muodostaa kuvaa itsestään, millainen hän on ja miten täytyisi olla suhteessa muihin, jotta hänet hyväksytään. (Ojanen, Ritmala, Sivén, Vihunen & Vilén 2010, 123, 134, 166.)

Vanhuus on elinikäinen prosessi, joka alkaa jo elämän alkuvaiheessa. Se on hyvin subjektiivinen kokemus. Myös yhteiskunta, kulttuuri ja eletty aika määrittelevät vanhuutta. Ikääntyneen perustarpeita on tulla nähdyksi ja kuulluksi sekä olla osana laajempaa tai pienempää yhteisöä. Vanhuudessa kehittyy tietoisuus eletystä elämästä: menneisyyttä muistellaan ja ikääntynyt tutkiskelee itseään ja elämäänsä. (Siltala 2013, 7–8.)

4.2 Varhaiskasvatuksen keskeisimmät sisällöt opinnäytetyössä

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea koko maassa yhdenvertaisesti varhaiskasvatuksen toteuttamista, ohjaamista ja kehittämistä. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan hoidon, kasvatuksen ja opetuksen muodostamaa kokonaisuutta, jossa painotetaan pedagogiikan merkitystä. Varhaiskasvatuksen perusteet määräävät, miten varhaiskasvatuksessa toteutetaan keskeisiä tavoitteita, sisältöjä,

monialaista yhteistyötä, sekä varhaiskasvatuksen järjestäjän ja lapsen huoltajien välistä yhteistyön toteuttamista. Perusteet ohjaavat suunnittelua ja toteuttamista paikallisesti sekä niissä viitataan lainsäädäntöön joka selventää toteuttamista. (Opetushallitus 2016, 4–5.)

Kuntien tulee laatia paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta. Varhaiskasvatussuunnitelman laatimisvelvoite koskee myös kunnan hankkimaa muuta varhaiskasvatusta ja yksityistä perhepäivähoitoa tai kunnan valvomaa yksityistä lasten päiväkotitoimintaa. Suunnitelmat ovat velvoittavia, jolloin niitä tulee arvioida ja kehittää. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma voidaan laatia päiväkotia, perhepäivähoitoa ja muuta varhaiskasvatusta koskevaksi tai kullekin toimintamuodolle erikseen. (Opetushallitus 2016, 5.)

Opinnäytetyössämme varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sisällöstä korostuu kulttuurinen näkökulma. Lapsia ympäröi kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninainen maailma, minkä vuoksi on tärkeää osata sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja sekä tietää eri kulttuureista. Osaamiseen kuuluu kuuntelemisen taito, eri näkemysten tunnistaminen ja omien arvojen ja asenteiden ymmärtäminen sekä reflektointikyky. Lapsen identiteetin, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta on tärkeää osata vuorovaikutustaitoja sekä ilmaista itseään ja ymmärtää muita. Jotta toimiva vuorovaikutus erilaisista kulttuuri- ja katsomustaustaisten ihmisten kanssa onnistuu, tulee ymmärtää ja kunnioittaa omaa ja muiden kulttuuria ja katsomusta. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan. (Opetushallitus 2016, 16–17.)

Lapsia tulee rohkaista tutustumaan toisiin ihmisiin, kulttuureihin ja kieliin. Työntekijät toimivat lapsille mallina kohdatessaan myönteisesti erilaisia ihmisiä sekä kielellistä, kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta. Lapsia ohjataan hyviin tapoihin ja ystävällisyyteen. Toiminta, joka perustuu yhteistyöhön, luo mahdollisuuksia vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojen harjoitteluun eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa. Lasten kanssa harjoitellaan toisen asemaan asettumista, asioiden eri näkökulmista tarkastelua sekä ristiriitatilanteiden rakentavaa ratkaisemista. Näin vahvistetaan lasten sosiaalisia taitoja. Lapsia tuetaan rakentamaan kulttuuri-identiteettiä. (Opetushallitus 2016, 17.)

Varhaiskasvatuksessa kulttuuriperinnöstä saadut tiedot, taidot ja kokemukset vahvistavat lapsen taitoa kulttuurin omaksumiseen, käyttämiseen ja muuttamiseen. Esimerkiksi leikit, ruokailuhetket ja juhlat mahdollistavat kokemusten jakamisen erilaisista perinteistä ja tavoista. Lapsia tuetaan suhtautumaan myönteisesti moninaiseen ympäristöön. (Opetushallitus 2016, 17.) Opinnäytetyössä harjoiteltiin lasten

kanssa hyviä tapoja. Kun lapset lähtivät päivien päätteeksi päiväkodille, he kättelivät jokaisen ikääntyneen vuoron perään ja heitä ohjattiin katsomaan kohteliaasti silmiin. Ensimmäisen tutustumiskerran ohjatussa toiminnassa tutustutimme etukäteen lapsia kulttuuriin, jossa ikääntyneet ovat lapsuutensa viettäneet esimerkiksi näyttämällä vanhojen esineiden kuvia. Kulttuuritietoon tutustumista tuli myös perinteisten leikkien ja laulujen kautta.

4.3 Yhteistyön merkitys opinnäytetyössä

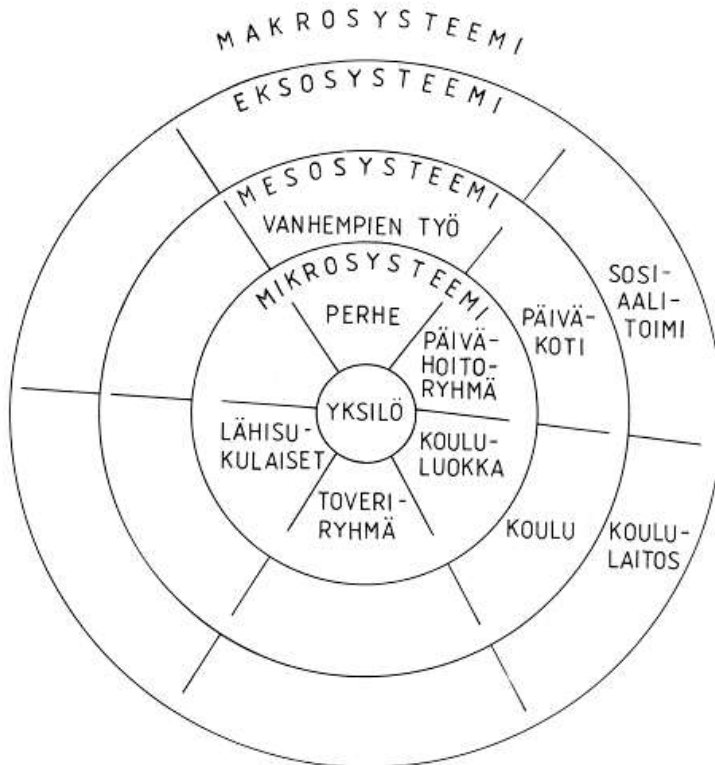
Yhteistyön avulla tuetaan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä niin, että jokaisella lapsella on mahdollisuus oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaiseen kasvatukseen, hoitoon ja opetukseen. Varhaiskasvatuksen järjestäjillä on vastuu, että yhteistyötä suunnitellaan ja toteutetaan. He vastaavat myös tarvittaessa monialaisen yhteistyön toteuttamisesta. Yhteistyötä varhaiskasvatuksessa on merkittävää tehdä myös huoltajien kanssa, sillä luottamuksen rakentamisella, tasa-arvoisella vuorovaikutuksella sekä keskinäisellä kunnioituksella tuetaan kasvatusyhteistyötä. (Opetushallitus 2016, 23.)

Monialaisella yhteistyöllä tavoitellaan, että toimintayksiköissä varhaiskasvatusta toteutetaan niin, että se vastaa lapsen tarpeita. Varhaiskasvatuslakiin perustuen kunnan tulee varhaiskasvatusta järjestäessään toimia monialaisessa yhteistyössä ja luotava tarvittavat yhteistyörakenteet. Varhaiskasvatuksen yhteistyötahot tarkoittavat kaikkia niitä alueellisia ja paikallisia toimijoita, joiden kanssa varhaiskasvatus tekee yhteistyötä. Yhteistyö, jota tehdään esimerkiksi opetuksen, liikunnan, kirjaston ja kulttuurin parissa, luo monipuolisia oppimisympäristöjä ja tukee varhaiskasvatuksen tavoitteita. On tärkeää mahdollistaa yhteistyö kunnan varhaiskasvatuksen ja samalla alueella toimivien yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen välillä. Muita yhteistyötahoja varhaiskasvatuksessa ovat esimerkiksi seurakunnat, poliisi, järjestöt sekä ravitsemus- ja siivouspalvelut. (Opetushallitus 2016, 24.) Opinnäytetyössämme yhteistyötä tehtiin päivätoiminnan ikääntyneiden kanssa, kun lasten kanssa menttiin päivätoiminnan tiloihin. Lapsille uusi ympäristö ikääntyneiden parissa antoi mahdollisuuden uudenlaiseen oppimisympäristöön, jossa he saavat tutustua uuteen kulttuuriin ikääntyneiden kanssa toimimisen, perinteisiin ja hyviin tapoihin tutustumisen kautta.

4.4 Yhteisöllisyyden ja osallisuuden merkitys opinnäytetyössä

Yhteisön merkitys lasten elämässä on suuri. Yhteisöön kuulumisella lapset rakentavat omaa identiteettiään, omaksuvat vertaiskulttuurin keskeisiä periaatteita sekä harjoittavat sosiaalisia vuorovaikutustaitojaan. Yhteisön jäsenenä, toimiessaan yhdessä, lapset oppivat erilaisia käytänteitä ja taitoja sekä ohjaavat toinen toisensa oppimista ja toimintaa. (Koivula 2010, 11, 27; Ikonen 2006, 149.) Osallisuus on kokemuksellista, kuten yhteenkuuluvuuden tunne ja konkreettista, kuten mahdollisuus osallistua, vaikuttaa ja toimia yhteisössä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013, 17.)

Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria kuvaa sitä, miten erilaiset systeemit vaikuttavat yksilön kehitykseen (KUVIO 2). Hän on määritellyt neljä sisäkkäistä systeemiä, joita ovat mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemi. Malli kuvaa hyvin sitä, kuinka vahvasti lapsen ympäristössä olevat tekijät vaikuttavat lapsen kehitykseen. Teoriassa oletetaan, että yksilö vaikuttaa ympäristöönsä aktiivisena toimijana, että ympäristö vaatii yksilöä mukautumaan sen luomiin ehtoihin ja että ympäristö koostuu erilaajuisista systeemeistä, jotka vaikuttavat toinen toiseensa. (Härkönen 2007, 21, 26.) Bronfenbrennerin ekologista systeemiteoriaa on havainnoitu alla olevan kuvion avulla (KUVIO 2).

KUVIO 2. Ekologinen systeemimalli (Härkönen 2007, 33.)

Lapsen mikrosysteemiin kuuluvat hänen lähiympäristönsä, johon voi esimerkiksi kuulua lapsen koti, päivähoitoryhmä, pihan toveriryhmä tai lähisukulaiset. Mikrosysteemissä lapsi ja ympäristö ovat suorassa kontaktissa keskenään. Henkilöiden suhteissa on kaksisuuntaisuutta, jolloin lapsi vaikuttaa esimerkiksi vanhempiinsa ja vanhemmat lapseen. (Härkönen 2007, 27; Paquette & Ryan 2001, 2.)

Opinnäytetyössämme mikrosysteemissä toimivat lapset ja ikääntyneet. Lapsi ja ikääntynyt olivat suorassa kontaktissa keskenään ja molemmat vaikuttivat vuorovaikutuksessa toisiinsa. Esimerkiksi kun he työskentelivät pareina, lapsi ja ikääntynyt vastavuoroisesti kuuntelivat toisiaan ja suorittivat käsillä olevia tehtäviä toisiinsa vaikuttaen. Lapset olivat samassa päivähoitoryhmässä olevia 4–5-vuotiaita, jolloin he vaikuttavat toisiinsa mikrosysteemin sisällä, kuin myös ikääntyneet, jotka olivat samasta päivätoimintaryhmässä.

Mesosysteemissä toimivat ne henkilöt ja ympäristöt, jotka vaikuttavat mikrosysteemissä (Härkönen 2007, 30). Lapsen mikrotasolla oleva päiväkotiryhmä on mesosysteemissä siis päiväkotia, jossa ryhmä toimii. Ikääntyneiden näkökulmasta mesosysteemissä on Kokkolan kaupungin vanhuspalveluiden päivätoimintayksikkö.

Eksosysteemillä tarkoitetaan ympäristöjen välisiä yhteyksiä (Härkönen 2007, 30). Kokkolan kaupungin sivistystoimen varhaiskasvatuspalvelut kuuluvat tähän systeemiin, johon sisältyvät mesosysteemin päiväkotia ja mikrosysteemin päivähoitoryhmä. Kokkolan kaupungin vanhuspalvelut sisältävät puolestaan päivätoimintayksikön ja päivätoimintaryhmän. Makrosysteemiin taas kuuluvat yhteiskunnalliset lait ja säädökset sekä kulttuuri, jossa elämme ja jotka vaikuttavat kaikkiin aiemmin mainittuihin systeemeihin (Härkönen 2007, 32).

4.5 Sukupolven käsitteen merkitys opinnäytetyössä

Sukupolvet edustavat ihmiskunnan ajallista jatkuvuutta, historiallista muuttuvuutta ja perinteitä, omalaisia arvoja ja toimintatapoja, erilaisia kausia ja muutoksia. Sukupolven käsite on moniulotteinen. Arkiajattelussa sillä tarkoitetaan usein sukulaisuussuhteisiin viittaavia eri-ikäisiä ihmisiä eri ikä- ja elämänvaiheineen. Perhesukupolvisuus viittaa sukulaisuusyhteyteen eri-ikäisten ihmisten välillä. Yhteiskunnallisen sukupolven käsite on epätarkempi. Se esimerkiksi koskee tietyn historiallisen tapahtuman kokemaa ihmisiä, mikä tuo yhteenkuuluvuuden tunnetta näiden ihmisten välillä, esimerkiksi sota. (Saarenheimo, Pietilä, Maununaho, Tiihonen & Pohjolainen 2014, 81–83.) Omassa opinnäytetyössämme sukupolven

käsite ja sukupolvien kohtaaminen määrittyvät samaa ikäluokkaa olevista 4–5-vuotiaista lapsista sekä eläkkeellä olevista päivätoiminnan ikääntyneistä henkilöistä. Uskomme, että vuorovaikutus eri sukupolvien välillä herättää lapsissa ajatuksia ja oivalluksia, sekä ikääntyneissä ajatuksia elämänkaaresta- ja sen kulusta, kulttuurista ja historiallisista merkityksistä.

5 PROJEKTIN TOTEUTUS JA ARVIOINTI

Seuraavaksi kerromme toimintatuokioistamme päiväkodissa, toimintapäivistä Tervakartanon tiloissa päivätoiminnan kävijöiden kanssa sekä viimeiseksi näyttelystä, joka on järjestetty Nahkurin päiväkodilla.

5.1 Tutustumisinterventio lasten kanssa

Ensimmäisen intervention tarkoituksena oli tutustua lapsiin ja luoda hyvää ilmapiiriä. Lisäksi halusimme suunnata ajatuksia tuleville toimintapäiville. Tulimme valmistelemaan ryhmähuonetta hyvissä ajoin, ennen toiminnan aloitusta. Rajasimme ryhmähuoneen nurkkaan alueen, jossa lapset istuivat kahdella penkillä ja ohjaajien tuolit olivat edessä. Ohjaajien välissä oli pöytätila, johon olimme laittaneet vanhat esineet näytille. Laululeikit pidettiin samassa tilassa, mutta erillään penkkien muodostamasta nurkkauksesta. Silloin toiminta pidettiin ison maton ympärillä. Toimintaamme seurasi ja arvioi sivusta päiväkodin lastentarhaopettaja.

Aloitimme hetken viittomalla lapsille ”hyvää huomenta kaikille”, ja he tekivät saman perässä. Esitimme itsemme ja kerroimme, että olemme Centria-ammattikorkeakoulusta, sekä kerroimme lapsille tulevasta projektista. Tutustumiskierroksella käytettiin pehmopupua, joka kiersi lapsilla vuoron perään, jolloin he kertoivat nimensä sekä mistä pitivät. Kävimme muistinvirkistykseksi nimet vielä uudelleen läpi.

Tutustumiskierroksen jälkeen aloitimme käymään läpi pöydällä olevia esineitä. Kysyimme lapsilta jokaisen esineen kohdalla, tietävätkö he esineen nimeä ja sen käyttötarkoitusta. Konkreettisten esineiden lisäksi meillä oli kuvia vanhoista esineistä, jotka kierrätimme jokaisen lapsen kohdalla. Lapset olivat innokkaita osallistumaan ja arvelivat, vaikka eivät olisikaan tiedäneet, mistä esineestä oli kyse. Esineet saattoivat muistuttaa lapsia jostakin heille ennestään tutusta esineestä, joksi he esinettä arvailivat. Yllätyimme, miten lapset jaksoivat keskittyä paperisiin mustavalkokuviin, kun luulimme, että ne eivät herättäisi yhtä paljon mielenkiintoa kuin tuomamme vanhat esineet. Otimme esillä olleista vanhoista esineistä kuvan, joka on esitetty seuraavalla sivulla (KUVA 1).

KUVA 1. Vanhat esineet esittelyssä (Jussinniemi & Korkiala 2016)

Esineisiin tutustumisen jälkeen menimme maton ympärille istumaan. Kerroimme, että meillä on kaksi laulua, jotka laulamme CD:n mukana. Ensimmäisenä lauloimme Pikkuiset kultakalat. Kävimme leikin läpi aluksi ilman musiikkia, jonka jälkeen lauloimme ja leikimme sen yhdessä. Seuraavaksi lauloimme Piiri pieni pyörä -laulun. Kävimme siihen myös aluksi läpi liikkeitä, joita lauluun kuuluu. Yhdessä laulamisen jälkeen palasimme liikkeisiin uudestaan, jolloin toisella kerralla laulun leikkiminen ja laulaminen menivät sujuvammin.

Ennen viimeistä lopetusleikkiä huomasimme, että lapset alkoivat olla levottomia. Hymynheittoleikki sujui mukavasti. Leikki ei mennyt ihan sääntöjen mukaan, vaan kaikki vähän nauroivat, silloinkin kun olisi pitänyt olla vakava. Se ei kuitenkaan haitannut, vaan sen tarkoituksena oli, että toiminnasta jää lapsille hyvä tunnelma. Kerroimme lapsille, että seuraava tapaamisemme on viikon päästä, jolloin menemme yhdessä saliin. Viimeiseksi kysyimme lapsilta, mikä oli meidän toiminnassamme heidän mielestään mukavinta. Lapsilta tuli monipuolisesti erilaisia vastauksia. Toiset tykkäsivät esineistä ja toiset lauluista ja niiden leikkimisestä. Sanoimme lopuksi, että oli mukava tutustua heihin ja viettää heidän kanssa aikaa.

Jäimme toiminnan jälkeen keskustelemaan tilannetta seuranneen lastentarhaopettajan kanssa. Hän antoi neuvoksi meille seuraavalle kerralle, että hakisimme itse lapset ryhmästä, jotta toimintaan osallistuvat lapset ymmärtävät meidän olevan toiminnan ohjaajina. Saimme myös seuraavalle kerralle neuvoja, miten saamme rauhoitettua ohjaustilanteen. Esimerkiksi tyttö-poika-istumajärjestyksellä, lapsen nimen käytöllä ohjaustilanteessa ja napakalla aloituksella. Lisäksi seuraavalla kerralla pidettävässä toimintahetkessä osoittaisimme lapsille muotolaatoilla heidän paikkansa.

5.2 Tutustumisinterventio ikääntyneiden kanssa

Menimme Tervakartanoon klo 10. Keskustelimme aluksi yhden päivätoiminnan ohjaajan kanssa projektistamme ja tulevista toimintapäivistä. Kävimme läpi materiaaleja, joita tarvitsemme viimeisenä toimintapäivänä askarteluun. Lisäksi keskustelimme aikatauluista. Sovimme, että tulisimme seuraavana torstaina klo 8.30 paikalle, jolloin voimme tutustua ikääntyneisiin ja esitellä heille toimintapäiviä. Samalla voisimme täyttää osallistumislomakkeita. Kun ikääntyneet menevät syömään, voimme sillä välin valmistella tilaa. Tuli ilmi, että ikääntyneet pitävät laulamista. Päätimme, että voimme ajan puitteissa laulaa suunnittelemaamme enemmän, ja myös niin, että ikääntyneet esittävät lapsille jonkun laulun. Puhuimme ikääntyneiden toimintakyvyistä, jotta voisimme varautua ohjauksessa huomioitaviin asioihin. Esimerkiksi useammalla kirjoittaminen hankalaa ja askartelussa ohjaajien apua saattaa tarvita.

Kun kävimme tutustumassa päivätoiminnan tiloihin, paikalla ei ollut kuin kolme kävijää. Meille kerrottiin, että ryhmässä on seitsemän jäsentä, jotka yleensä ovat säännöllisesti paikalla. Ohjaajat lupautuivat ilmoittamaan poissaolijoille tulevista toimintapäivistä, että he olisivat paikalla tuolloin.

Esittelimme itsemme kolmelle paikallaolijoista. Kerroimme olevamme Centria-ammattikorkeakoulusta ja mitä tulisimme heidän kanssaan tekemään. He vaikuttivat innostuneilta tapaamaan lapset. Kysyimme heiltä lupaa suullisesti valokuvaamiseen ja opinnäytetyössä julkaisemiseen. Sanoimme näkevämme taas ensi viikon torstaina.

5.3 Interventio lasten kanssa

Tulimme puolta tuntia aikaisemmin valmistelemaan salin. Laitoimme lapsille muotolaatat, kokeilimme CD-soittimen toimivuuden, siirsimme salista ylimääräiset tavarat pois sekä puhuimme vielä käytännöstä. Menimme hakemaan lapsia ryhmästä. Lapsia oli paikalla seitsemän. Pyysimme heitä joko ottamaan sukat jalasta tai laittamaan tossut jalkaan. Menimme jonossa saliin tyttö-poika-järjestyksessä ja ohjasimme heidät samassa järjestyksessä muotolaatoille, jotka oli aseteltu puoliympyrään. Leikeissä, joissa liikuttiin, olimme salin toisella puolella, muotolaattojen ulkopuolella. Päiväkodin lastentarhaopettaja seurasi toimintaamme salin reunalla, otti meistä valokuvia ja osallistui ohjaustilanteeseen tarvittaessa.

Aloitimme edellisen intervention tavoin nimikierroksella, jossa pehmopupu toimi puheenantajana. Samalla pyysimme heitä kertomaan myös lempiväriinsä. Pyysimme lapsia muistelevaan edellistä tapaamiskertaa. He saivat viitaten vastata ja muistivat mielestämme kaikki edelliskerran tapahtumat hyvin. Näin myös sillä kerralla poissaollut lapsi sai tietää, mitä olimme yhdessä tehneet.

Kertasimme laulut ja niihin kuuluvat leikit, jotka menivät sujuvammin kuin viime kerralla. Lisäksi uutena otimme Elefanttimarssin, joten leikimme sen kahteen kertaan. Ensimmäisellä leikkikerralla huomasimme, että haastetta toi uuden jäsenen hakeminen jonoon sekä käsien laittaminen edellä olevan hartioidille, jolloin toinen meistä ohjaajista tuli näyttämään mallia.

KUVA 2. Leikkihetki Nahkurin päiväkodin lasten kanssa (Jussinniemi & Korkiala 2016)

Kerroimme lapsille Vettä kengässä -leikin säännöt, sillä he eivät olleet leikkineet sitä aikaisemmin. Meistä ohjaajista toinen meni kolmen lapsen kanssa salin oven ulkopuolelle, ja saliin jäi toinen ohjaaja neljän lapsen kanssa. Salissa oleville lapsille ohjaaja kuiskasi heille omat parit. Ohjaaja päästi lapset saliin yksi kerrallaan kysymään joltain lapselta: ”Oletko ystäväni?”. Jos lapsi ei löytänyt pariaan, hän loikki yhdellä jalalla takaisin salin ulkopuolelle.

Huomasimme, että jotkut asiat toivat lapsille haasteita Vettä kengässä -leikissä. Jotkut lapset ottivat leikin kirjaimellisesti, jolloin he eivät osanneet vastata leikissä kysyjälle ”vettä kengässä”, vaan myönsivät

olevansa ystäviä, koska pitivät kysyjää ystävänään. Lisähuomiona kaikki lapset eivät osanneet tulla kysymään kasvatusten pariaan, vaan jäivät kauemmaksi huutamaan lapsen nimeä. Seuraavaa kertaa ajatellen voisimme havainnollistaa esimerkillä, miten lasten tulee toimia Vettä kengässä -leikissä.

Leikin jälkeen istuimme takaisin muotolaatoille. Kysyimme, mihin me olemme yhdessä menossa ja muistavatko he, ketkä meitä odottavat Tervakartanossa parin päivän päästä. Lisäksi kysyimme, mitkä meidän leikkimistämme lauluista voisivat olla sellaisia, jotka voisimme laulaa vanhuksille. He äänestivät viittaamalla. Piiri pieni pyörii -laululeikki ei ollut heidän mielestään niin mieluinen kuin muut. Päädyimme valitsemaan leikeiksi Pikkuiset kultakalat sekä Elefanttimarssin.

Kysyimme lapsilta, jännittääkö heitä vanhusten näkeminen. Useampi sanoi, että ei, mutta osa myönsi myös jännittävänsä. Sanoimme, että meitä ohjaajiakin jännittää, että se on ihan normaalia. Muistutimme, että vanhuksille tulee puhua kuuluvalla ja selkeällä äänellä. Liikkeet ovat heillä lapsia hitaampia ja he eivät pysy lasten mukana. Kerroimme lapsille, että jokainen vanhus on ollut joskus nuori, niin kuin hekin. Sanoimme vanhuksilla olevan elämäkokemusta ja heiltä voi kysellä rohkeasti, jos jotain tulee mieleen. Vaikka käytimme opinnäytetyössämme sanaa ikääntynyt, puhuttelimme kuitenkin ikääntyneitä toimintatuokioissa sanalla vanhus, jota käytimme myös keskustellessamme ikääntyneistä lasten kanssa. Valitsimme sanan vanhus, sillä se on lapsille tutumpi ja arkisempi käsite sekä helpompi ymmärtää.

Kertasimme suullisesti lasten kanssa leikkien nimet, joita leikimme sillä tapaamiskerralla. Kysyimme lapsilta vuoron perään palautetta sen päivän toiminnasta. Jokainen sai vastata kysymyksiin ”mikä oli sellaista mistä et niin tykännyt?” ja ”mikä oli mielestäsi mukavinta?”. Kertaamalla leikit lapset saattoivat muistaa palautteessaan monipuolisemmin leikkien kirjon. Leikkien mielekkyys jakoi palautteessa mielipiteitä. Piiri pieni pyörii -leikki oli kuitenkin vähiten tykätty.

Lopuksi muistutimme lapsia, että menemme Tervakartanoon kahden päivän päästä. Kerroimme toivovamme, että kaikilla olisi siellä mukavaa ja että he käyttäytyisivät nätisti. Teimme jonon salin ovelle tyttö-poika-järjestyksessä, ja päiväkodin lastentarhanopettaja johti heidät sieltä omalle puolelleen valmistautumaan menemään ulos. Lasten siirtyessä ulos otimme pienen suullisen palautteen paikalla olleelta lastentarhanopettajalta. Saimme häneltä vinkkejä Vettä kengässä -leikin sujuvuuteen. Hän mainitsi myös, että osa lapsista tarvitsee leikkien ymmärtämiseen ohjauksen kädestä pitäen. Sitten jäimme siivoamaan jälkemme salista.

5.4 Ensimmäinen toimintapäivä lasten ja ikääntyneiden kanssa

Menimme Tervakartanoon klo 8.30, jolloin jo muutama ikääntynyt oli tullut paikalle. Keskustelimme vapaamuotoisesti heidän kanssaan ennen kuin he menivät aamupalalle. Tarkoituksenamme oli alun perin kertoa ikääntyneille toiminnastamme yhteisesti ennen heidän aamupalaansa, mutta kun melkein kaikki olivat tulleet, he menivät heti syömään. Sen vuoksi aloitimme esittelyn aamupalan jälkeen ennen kuin lapset tulivat. Sillä välin, kun he olivat aamupalalla, valmistelimme tilan laittamalla tuolit ja tavarat järjestykseen sekä kokeilemalla cd-soittimen toimintaa. Toiminta tapahtui päivätoiminnan ryhmähuoneessa, johon olimme asettelleet tuolit ringiin, niin että ikääntynyt ja lapsi istuisivat vierekkäin.

Lapset tulivat klo 9.30 paikalle kahden päiväkodin työntekijän kanssa. He istuivat tarkkailemassa toimintaa ringin ulkopuolella yhdessä päivätoiminnan työntekijän kanssa. Ohjasimme lapset istumaan ikääntyneiden viereen. Kerroimme kaikille lyhyesti, mitä tällä kerralla on ohjelmassa.

Aloitimme eläinkuvakorteilla. Kerroimme aluksi, miten parit muodostuvat niiden avulla. Sen jälkeen asetimme eläinkuvat lapsille ja kysyimme, mikä eläin kuvassa on. Lapset tunnistivat eläimet hyvin. Sen jälkeen annoimme ikääntyneille kuvien vastinparit. Kahdelle ikääntyneelle tuli sama eläin, sillä ikääntyneitä oli suurempi määrä kuin lapsia. Lapsia oli siis kuusi ja ikääntyneitä seitsemän. Sen jälkeen lapset etsivät oman parinsa ja siirtyivät istumaan hänen viereensä. Lapset hoksasivat melko hyvin, mitä tuli tehdä ja löysivät oman parin nopeasti. Sen jälkeen kysyimme ryhmien jäseniltä nimet ja kirjoitimme nimet heidän rintaansa maalarinteipillä.

Sitten aloitimme ongintamuistipelikisan. Asetimme muistipelikortit magneettipuoli ylöspäin niin, että kuva oli lattiaa vasten. Ohjeistimme samalla pelin idean ja kysyimme, olivatko kaikki pelanneet muistipeliä. Tuli ilmi, että lähes kaikki tunsivat leikin. Kertasimme kuitenkin vielä säännöt ja varmistimme, että kaikki tietävät miten peli kulkee. Sen jälkeen arvoimme aloittavan parin/ryhmän entten tentten teelikamentten -lorun avulla, minkä jälkeen vuoro siirtyi seuraavalle. Kävimme kierroksen kolme kertaa läpi. Voittaja sai valita palkinnon, ja lopuksi kaikki lapset saivat ”lohdutuspalkinnon”. Huomasimme leikin aikana, että jotkin asiat olivat hankalia ymmärtää, kuten se, että nostetut kortit laitetaan takaisin lattialle vasta, kun oma ryhmä on nostanut kaksi korttia. Kommunikointia lasten ja ikääntyneiden välillä tuli pääosin ihan hyvin. Toiminta vei aika paljon keskittymistä niin lapsilta kuin ikääntyneiltä, ja uskomme, että jännitykselläkin oli oma osansa siihen, että lapsen ja ikääntyneen vuorovaikutus ei aina kohdannut.

Seuraava leikki oli Vettä kengässä. Kysyimme taas aluksi, onko leikki tuttu myös ikääntyneille, ja totesimme, että lasten kanssa olemme leikkineet jo sitä. Joillekin ikääntyneille leikki oli ennalta tuttu. Kerroimme säännöt kaikille. Lapset menivät toisen ohjaajan kanssa tilan ulkopuolelle, jolloin toinen ohjaajista jäi ikääntyneiden kanssa tilaan. Ikääntyneille jaettiin laput, joihin oli kirjoitettu jokaiselle lapsen nimi. Yksi ikääntynyt jäi ilman paria. Sen jälkeen lapset tulivat vuoron perään kysymään ikääntyneiltä, onko kyseinen henkilö hänen parinsa kysymyksellä: ”Oletko ystäväni?” Jos lapsi ei ollut pari, ikääntynyt sanoi ”vettä kengässä” ja lapsi pomppi yhdellä jalalla pois. Jos taas lapsi oli pari, hän jäi istumaan ikääntyneen viereen. Huomasimme, että lasten osalta leikki sujui melko hyvin. Osa lapsista kuitenkin ujosteli hieman. Mielestämme oli hyödyllistä ottaa leikki aiemmassa interventiossa lasten kesken. Alla esitetyssä kuvassa lapset ja ikääntyneet leikkivät yhdessä Vettä kengässä (KUVA 3).

KUVA 3. Vettä kengässä -leikki lasten ja ikääntyneiden kanssa (Jussinniemi & Korkiala 2016)

Toiminnalle tarkoitettu aika oli vähissä, ja tarkoituksenamme olisi ollut, että lapset esittäisivät vielä Pikkuiset kultakalat- ja Elefanttimarssi-laulut sekä ikääntyneet Suutarinemännän kehtolaulun. Kysyimme, kerkeäisimmekö ottaa vielä yhden laulun. Koska aikaa oli, otimme lasten toiveesta Pikkuiset kultakalat. Pyysimme lapset tuoliringin keskelle istumaan piiriin. Huomasimme, että lapset eivät ymmärtäneet esittävänsä leikkiä ikääntyneille, vaan he keskittyivät meihin ohjaajiin katsomalla mallia. Olisimme voineet paremmin huomioida, että lapset esiintyisivät ikääntyneiden suuntaan. Jokainen lapsi osallistui laulu-leikkiin kuitenkin innokkaasti. Seuraavan sivun kuvassa lapset esittävät Pikkuiset kultakalat -laululeikin ikääntyneille. (KUVA 4).

KUVA 4. Pikkuiset kultakalat -laululeikki lasten ja ikääntyneiden kanssa (Jussinniemi & Korkiala 2016)

Sitten annoimme lasten palautelomakkeet (LIITE 5) ikääntyneille ja kynät lapsille ja kerroimme kaikille, miten palaute otetaan. Lapset värivät lomakkeissa ikääntyneiden esittämien kysymyksien mukaan joko kielteisen tai myönteisen hymynaaman. Ohjasimme ikääntyneitä yksilöllisesti palautteen antamisessa ja saimme välillä muistuttaa lapsia, että heidän pitää kysyä ikääntyneeltä seuraava kysymys. Huomasimme, että joillekin ikääntyneille oli haastavaa esittää lapselle kysymystä ja myös selittää, miten hymynaamat väritetään. Syynä oli osittain se, että lapset joutuivat menemään lattialle värittämään lomakkeitaan, eikä kontakti ikääntyneeseen säilynyt. Siitä huolimatta palautteen ottamisessa tuli vuorovaikutusta lapsen ja ikääntyneen välille, joka oli palautteenottamisen tarkoitus. Uskomme palautteenottamisen menevän seuraavassa toimintapäivässä paremmin, kun kaikki ovat pöydän ympärillä.

Seuraavaksi kerroimme, että tapaamme seuraavan kerran ensi viikon torstaina, jolloin vuorossa on erilaista ohjelmaa. Pyysimme lapsia kättelemään ikääntyneet vuoron perään, jonka jälkeen he siirtyivät pukemaan. Lasten lähdettyä otimme ikääntyneiltä palautteen (LIITE 4). Olimme apuna kirjoittamisessa tarpeen mukaan. Jäimme vapaamuotoisesti vielä keskustelemaan päivän tuntemuksista ikääntyneiden kanssa. Sekä kirjallisessa, että suullisessa palautteessa ikääntyneet ilmaisivat pitävänsä lasten kanssa yhdessä tekemisestä. Hyvästelimme ikääntyneet ja kiitimme päivään osallistumisesta.

5.5 Toinen toimintapäivä lasten ja ikääntyneiden kanssa

Menimme Tervakartanoon hyvissä ajoin ennen toiminnan alkamista. Järjestelimme kirjastohuoneeseen pöydät ja tuolit, sekä lisätilaksi otimme parvekkeen, jossa oli myös pöytä ja tuolit. Yhteensä käytösämme oli kolme pöytää, johon jaoimme tehtävät askartelut. Teimme jokaisesta askartelusta mallikappaleet.

Kun ikääntyneet tulivat aamupalalta, ohjasimme heidät suoraan kirjastohuoneeseen. Menimme ottamaan lapsia vastaan ja veimme heidät kirjastotilaan jonossa. Ohjasimme lapset istumaan niin, että heidän vieressään on ikääntynyt. Lapsia oli viisi ja ikääntyneitä kuusi. Jaoimme vierekkäin istuville pareille tuetuiksi tulleet eläinkuvakortit, jotka määrittivät parin. Teimme niin, että lapset eivät olleet samojen ikääntyneiden pareja kuin edellisellä toimintakerralla. Sen jälkeen kerroimme, mitä eri askarteluja on mahdollista tehdä.

Tunnistimme pientä jäykkyyttä toimintaan ryhtymisessä, mutta sitten kun käsillä olevaan työhön päästiin, askartelu meni sujuvasti. Välillä parit joutuivat odottamaan seuraavaan työhön käsiksi pääsemistä, mutta huomasimme mukavaa keskustelua lasten ja ikääntyneiden välillä odotellessaan. Huomasimme, että toimintoihin meni enemmän aikaa kuin olimme suunnitelleet. Osa suunnittelemastamme toiminnasta jäi kokonaan pois.

Toiminnan aikana autoimme askarteluissa tarvittaessa ja tarkkailimme työskentelyn sujuvuutta. Huomimme kiinnittyi siirtymisten miettimiseen askartelusta toiseen. Päivätoiminnan ohjaajasta ja kahdesta päiväkodin työntekijästä oli paljon apua toiminnan sujuvuuden kannalta. Havaitsimme, että lasten ja ikääntyneiden välille syntyi vuorovaikutusta aiempaa tapaamiskertaa enemmän. Seuraavan sivun kuvassa (KUVA 5) näytetään, kun lapset askartelevat yhdessä ikääntyneiden kanssa.

KUVA 5. Askartelupäivä Tervakartanon tiloissa (Jussinniemi & Korkiala 2016)

Lapset antoivat palautetta tutuilla hymynaama-kysymyslomakkeilla. Koimme, että palautteen antaminen meni edellistä kertaa sujuvammin, kun lomakkeen täyttö oli tuttua niin ikääntyneelle kuin lapselle. Ja oimme palautelomakkeet (LIITE 6) lapsi-ikääntynyt -pareille sitä mukaa kun he saivat askartelut valmiiksi. Huomasimme, että ikääntynyt pystyi paremmin ohjaamaan lasta palautteen antamisessa, kun he istuivat vierekkäin pöydän ääressä. Kuvassa (KUVA 6) ikääntyneet auttavat lapsia palautteen antamisessa.

KUVA 6. Lasten palautteiden antaminen (Jussinniemi & Korkiala 2016)

Tarjosimme kaikille ahertajille mehut ja keksit. Lapset hyvästelivät ikääntyneet kättelemällä heidät vuoron perään. Sovimme päiväkodin työntekijän kanssa, että tulemme seuraavana päivänä hakemaan palautelomakkeet, jotka annoimme heille mukaan. Sovimme myös, että valmistelemme samalla näyttelyn Nahkurin päiväkodille. Sen jälkeen lapset lähtivät päiväkodin työntekijöiden kanssa päiväkodille. Sitten otimme ikääntyneiltä suullisen palautteen. Kysyimme kuitenkin, haluaako joku kommentoida toimintaa kirjallisesti. Kysymykset luimme pohjista, joita käytimme edelliselläkin kerralla ja kirjasimme vastaukset niihin. Koimme, että palautteen ottaminen suullisesti antoi meille monipuolisempia mielipiteitä. Palautteen jälkeen oli pieni ”porinatauko”, jolloin he jutustelivat vielä hetken ennen toimintapäivän päätöstä.

Lopuksi kiitimme ikääntyneitä ja vanhuspalvelujen päivätoiminnan työntekijöitä vietetystä ajasta kanssamme, minkä jälkeen ikääntyneet lähtivät omaan ryhmätilaansa. Jäimme lopuksi siivoamaan tilat ja veimme näyttelyyn tulevat tavarat Nahkurin päiväkotiin. Sovimme päiväkodilla, että tulemme seuraavana päivänä laittamaan askartelut näyttelyksi yhdessä tekemämme posterin kanssa. Posterissa kerromme, mitä kaikkea olemme lasten kanssa projektimme aikana tehneet. Poster on tehty niin, että se soveltuu myös lasten kasvunkansioihin liitteeksi.

5.6 Näyttely

Menimme lasten aamupiirin aikaan järjestämään päiväkodille näyttelyn. Kokosimme lipaston päälle askarteluja ja kiinnitimme seinälle perunanpainantatyöt sekä posterin, josta muun muassa vanhemmat saavat tutustua projektimme sisältöön. Näyttely sijoittui ryhmätilaan sellaiselle paikalle, josta lasten vanhemmat näkevät sen helposti päiväkotiin tullessaan. Askartelut jäivät esille päiväkodille.

Keskustelimme vielä työelämänohjaajan kanssa yleisesti projektin tuloksista. Hän oli tyytyväinen siitä, mitä projekti antoi lapsille. Hän myös toivoi projektille jatkoa ja kysyi päivätoiminnan yhteyshenkilöä, johon voisi olla yhteydessä, kun kiinnostusta yhteiselle toiminnalle ikääntyneiden kanssa tulee. Alla on kuva näyttelystä, jonka järjestimme Nahkurin päiväkodin tiloissa (KUVA 7).

KUVA 7. Näyttely Nahkurin päiväkodilla projektista (Jussinniemi & Korkiala 2016)

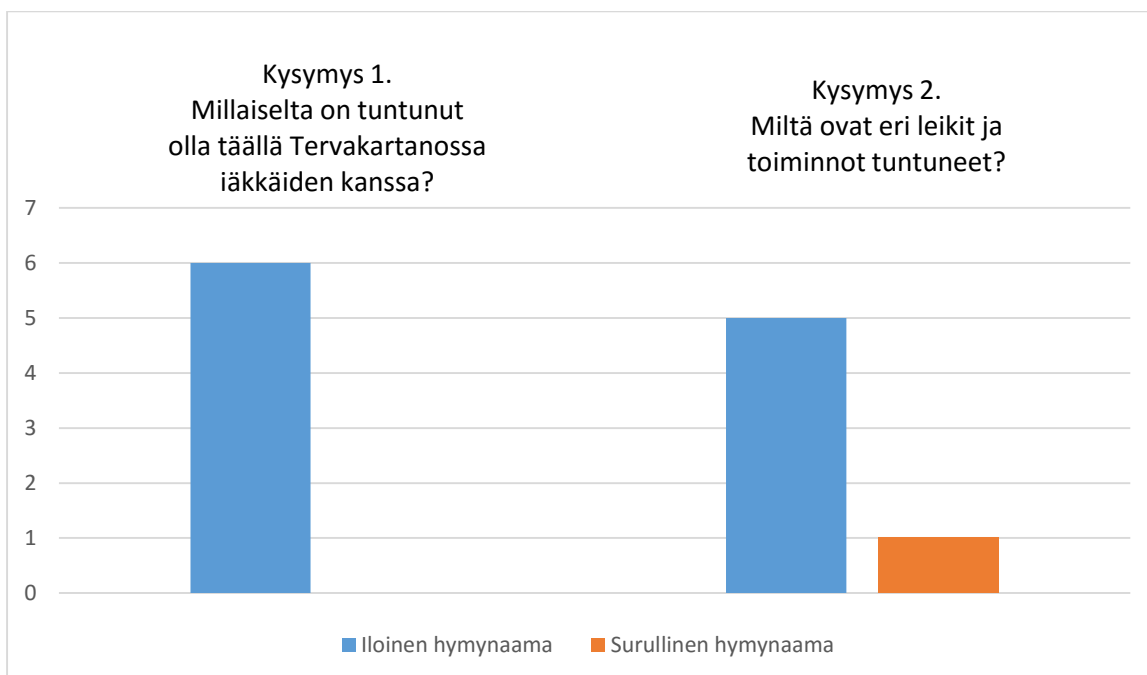
6 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI

Tässä osiossa olemme käsitelleet palautteita. Ensimmäisessä alaotsikossa ovat palautteet lapsilta ja ikääntyneiltä. Lasten palautteet ovat taulukoituna sekä ikääntyneiden suulliset ja kirjalliset palautteet kirjattuna. Viimeiseksi olemme kertoneet päiväkodin työntekijöiden ja päivätoiminnan ohjaajien palautteet. Vaikka opinnäytetyössämme käytettiin sanaa ikääntynyt, kysymyslomakkeissa ja taulukossa puhutaan iäkkäistä, koska olimme tehneet kysymyslomakkeet iäkäs-sanaa käyttäen.

6.1 Palautteet lapsilta ja ikääntyneiltä

Kysyimme lapsilta ensimmäisen toimintapäivän päätteeksi palautetta kahdella kysymyksellä. Paikalla lapsia oli tuolloin kuusi. Ensimmäiseen kysymykseen ”Millaiselta on tuntunut olla täällä Tervakartanossa iäkkäiden kanssa?” jokainen lapsista vastasi iloisella hymynaamalla. Toiseen kysymykseen ”Miltä ovat eri leikit ja toiminnot tuntuneet?” yksi kuudesta lapsesta vastasi surullisella hymynaamalla. Olemme koonneet ensimmäisen toimintapäivän palautteista saadut tulokset taulukon muodossa (TAULUKKO 1.)

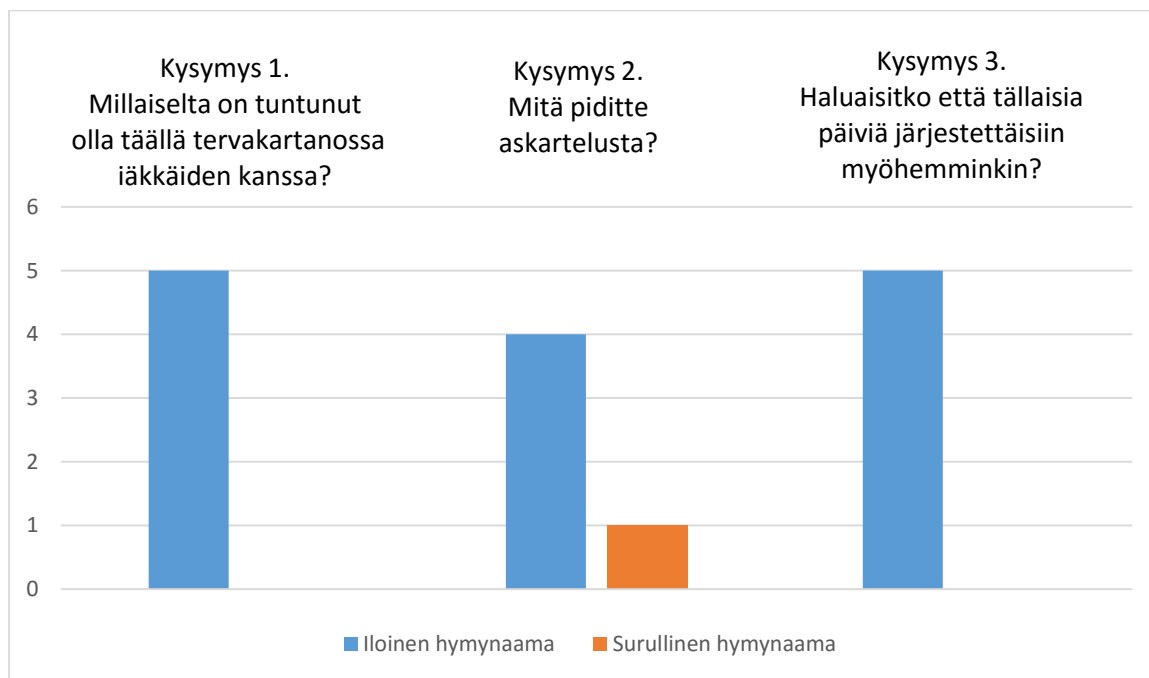
TAULUKKO 1. Lasten palaute ensimmäisestä toimintapäivästä, n=6

Vastausten ja havaintojemme perusteella lapsista oli mukavaa tulla Tervakartanolle. Ensimmäisellä tapaamiskerralla lapset tuntuivat olevan varautuneempia suhteessa ikääntyneisiin. Siksi oli positiivista, että he kokivat vastausten perusteella vierailun olevan mukavaa. Toisessa kysymyksessä ainoastaan yksi lapsista koki leikit negatiivisena.

Kysyimme lapsilta toisen toimintapäivän päätteeksi palautetta kolmella kysymyksellä. (TAULUKKO 2). Paikalla lapsia oli tuolloin viisi. Ensimmäiseen kysymykseen ”Millaiselta on tuntunut olla täällä Tervakartanossa iäkkäiden kanssa?” jokainen lapsista vastasi iloisella hymynaamalla. Toiseen kysymykseen ”Mitä piditte askartelusta?” yksi viidestä lapsesta vastasi surullisella hymynaamalla. Kolmanteen kysymykseen ”Haluaisitko että tällaisia päiviä järjestettäisiin myöhemminkin?” jokainen lapsi vastasi iloisella hymynaamalla.

TAULUKKO 2. Lasten palaute toisesta toimintapäivästä, n=5

Toisella tapaamiskerralla lapset tuntuivat olevan vapautuneempia. Keskustelua tuli ikääntyneiden kanssa enemmän kuin ensimmäisellä kerralla. Myös palautteiden perusteella lapsille oli mieluista olla Tervakartanossa ja he halusivat tulla myös uudelleen. Yksi lapsista koki askartelun negatiivisena.

Ikääntyneiden palautteista tuli ensimmäisen toimintapäivän jälkeen ilmi, että toiminnassamme ei ollut sellaista, mikä olisi ollut epämieluisaa. Toisessa toimintapäivässä ikääntyneet kokivat, että perunanpainanta oli lapsille liian vaikeaa. Molempien toimintapäivien palautteissa tuli selkeästi ilmi, että ikääntyneet pitivät siitä, kun lapset tulivat käymään. Lasten kanssa yhdessä tekeminen toi kaikille ikääntyneille iloa.

6.2 Palautteet päiväkodin ja päivätoiminnan työntekijöiltä

Saimme positiivista palautetta kummaltakin toimintapäivissä mukana olleelta päiväkodin työntekijältä. Kumpikin piti opinnäytetyömme ideasta ja siitä, että vuorovaikutusta ikääntyneiden ja lasten välillä yhteisen tekemisen kautta syntyi ja tekemiset olivat mielekkäitä. Palautetta tuli myös siitä, että interventioiden rakenne oli onnistunut pituuden ja suunnittelun kannalta. Toinen työntekijöistä oli myös sitä mieltä, että yhteistyölle oli tarvetta.

Kehittävää palautetta tuli työntekijöiden palautteissa siitä, että olisi voinut ottaa huomioon paremmin lasten ja ikääntyneiden tarpeita. Olisimme voineet ennakoida muun muassa sitä, että ikääntyneet olisivat voineet istua paikallaan ja olisimme tuoneet askartelut heidän eteensä. Myös ohjeistus olisi voinut olla jämäkämpää ja selvempää, sekä olisimme voineet näyttää esimerkkejä.

Muihin huomioihin oli toisen päiväkodin työntekijän palautteessa kommentoitu siitä, että jotkin askartelut, kuten kaarnalaiva, olivat lapsille hieman vaikeita, ja ikääntyneet tekivät ne pääasiassa itse. Toiseen palautteeseen oli kommentoitu ”Kiitos mielenkiintoisesta projektista! Saimme kipinän tämäntapaisen yhteistyön jatkamiseen jollain tavalla. Vanhusten ja lasten välisen vuorovaikutuksen seuraaminen oli paikoin todella liikuttavaa ☺.”

Lisäksi otimme palautteen myös päivätoiminnan työntekijöiltä. Heidän mielestään opinnäytetyömme toiminnallinen osio oli hyvin suunniteltu kokonaisuus, jossa oli ikääntyneille ja lapsille kiinnostavaa ja heitä yhdistävää tekemistä. He myös mainitsivat palautteessaan siitä, että vanhukset toivoivat lasten tulevan uudelleen ja vierailuista voisi tulla pysyvää.

7 POHDINTA

Tarkoituksenamme opinnäytetyössä oli lisätä lasten ja ikääntyneiden välistä vuorovaikutusta. Mielestämme saimme luotua vuorovaikutusta ikääntyneiden ja lasten välille, kun toiminta oli tehty niin että lapsi ja ikääntynyt toimivat pareina. Palautteen kautta tuli myös ilmi, että vuorovaikutusta sillä keinoin syntyi. Koimme, että oli mukava seurata, kun yhteys lapsen ja ikääntyneen välille muodostui, ja havainnoimme, että he viihtyivät yhdessä. Ikääntyneiltä saatu kirjallinen ja suullinen palaute lasten kanssa toimimisesta oli positiivista, ja he toivoivat tällaista toimintaa myös jatkossa.

Mahdollistimme toimintapäivien kautta verkostoitumisen päiväkodin ja päivätoimintayksikön välillä, mikä oli tavoitteenamme. Koimme hienona asiana sen, että loimme pohjaa sille, että yhteinen toiminta ikääntyneiden kanssa on molemminpuolista. Myös ikääntyneet osallistuivat aktiivisesti toimintaan. Yhteinen toiminta luo lapsen ja ikääntyneen välille aitoa vuorovaikutusta, jossa molemmat osapuolet oppivat toisiltaan. Ikääntyneiltä tuli palautetta siitä, miten lasten kanssa toimiessa on lupa olla itsekkin lapsen tasolla. Se myös mielestämme näkyi toiminnassa, että ikääntyneet todella innostuivat tekemisestä. Osoitimme palvelujärjestelmäosaamista verkostomaisella työskentelyllä. Kokosimme moniammatillisen tiimin ottamalla yhteyttä eri toimijoihin sekä järjestämällä tapahtuman, joka saattoi heidät yhteiseen toimintaan.

Projektin vetäminen alusta loppuun oli meille molemmille uutta. Opimme mielestämme ryhmänohjaustaitoja, sillä emme olleet ennen vetäneet toimintaa eri ikäryhmille samanaikaisesti. Se vaatii ohjaukselta molempien ikäryhmien huomioimisen toiminnan toteutuksessa. Opimme organisointitaitoja muun muassa ajan- ja toiminnansuunnittelua, aikatauluttamista, tiedottamista, tilansuunnittelua sekä yhteydenottamista projektin yhteistyötahoihin. Näistä taidoista on hyötyä tulevassa työssämme, koska projekti on vahvistanut asiakastyön osaamistamme suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kautta. Tietoteknisiä taitoja opinnäytetyön kirjoitusvaiheessa tarvittiin. Opinnäytetyön kirjoitusasetukset olivat ennen opinnäytetyön kirjoitusprosessia vieraampia mutta tällä hetkellä ne sujuvat paremmin.

Ajattelemme molemmat jälkeenpäin, että projektin suunnittelu oli haastavaa. Aihe muuttui useaan otteeseen sekä punaisen langan löytämiseen meni oma aikansa. Toiminnan toteutuksessa suunnitelmamme toteutuivat aika hyvin. Kun ikääntyneiden ryhmä ja lapsiryhmä tulivat tutummaksi, teimme suunnitel-

miimme muutoksia. Myös toiminnan aikana tehtiin muutoksia, kun huomasimme, että aika ei riitä kaikkien toimintojen toteuttamiseen. Kuitenkin tärkeää oli suunnitella toimintaa riittävästi, sen sijaan että sitä olisi ollut liian vähän.

Ajattelemme, että opinnäytetyön tekeminen parina helpotti projektin läpiviemistä. Toiminnan suunnittelua helpotti, kun oli pari, jonka kanssa pystyi keskustelemaan ja pohtimaan asioita yhdessä. Sisällöltään toiminnasta kehittyi monipuolisempaa kuin yksin tehtynä. Pystyimme jakamaan tehtäviä ja vastuuta opinnäytetyöstä, jolloin paine ei ole ollut niin raskas yhdelle henkilölle.

Kehitettävänä koimme, että lasten palaute olisi voitu kerätä eri lailla, jotta kokemuksia toiminnasta olisi tullut kartoitettua lapsilta monipuolisemmin. Ikääntyneiden kohdalla olisimme voineet huomioida paremmin heidän toimintakykynsä siirtymistilanteissa, mikä tuli myös kehitettävänä palautteena. Ohjauksemme olisi voinut olla jämakämpää ja selkeämpää, mikä johtuu osittain myös luonteenpiirteistämme.

Positiivista toiminnassamme oli, että suunnittelimme kaiken alusta loppuun ja niin, että otimme huomioon useita osatekijöitä. Tavoitteet toteutuivat mielestämme opinnäytetyön aikana suunnitellusti. Onnistumisen kokemuksena tuli, että yhteistyötahot kiinnostuivat jatkossa toteuttamaan saman tyyppistä toimintaa. Koemme tärkeänä, että voisimme tulevassa työssämme toteuttaa lasten ja ikääntyneiden yhdessä toimimista. Yhteistä toimintaa lasten ja ikääntyneiden välillä on toteutettu jo ennen opinnäytetyöämme. Opinnäytetöitä aiheeseen liittyen on tehty jonkin verran. Tarve sukupolvien kohtaamiselle on huomattu myös valtakunnallisesti. Sukupolvien välistä kohtaamista on pyritty vahvistamaan vuonna 2013 alkaneella Koko Suomi leikkii –hankkeella, jolla on luotu jokaiseen kuntaan kokoontumispaikka Terhokerho kaikille ikäryhmille (Koko Suomi leikkii 2016).

Opinnäytetyön toiminnalliset osuudet jäivät syksylle, kun valmistumisen kannalta ne olisivat olleet hyvä pitää jo keväällä. Teimme paljon töitä syksyllä opinnäytetyöämme eteen, mistä olemme tyytyväisiä. Oman haasteensa opinnäytetyön tekemiselle toi, että olimme eri paikkakunnilla aika ajoin, mikä vaati meiltä aikatauluttamista ja joustamista. Huomasimme prosessin aikana, että työnjakoa tapahtui omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Esimerkiksi toinen toteutti enemmän suunnitteluun liittyviä asioita ja toinen panosti käytännön tekemiseen, kuten teki toimintapäivässä käytettyjä materiaaleja. Projekti vahvisti stressinsietokykyä ja asennetta stressiin suhtautumiseen. Huomasimme projektin loppupuolella, miten asiat sujuivat omalla painollaan, vaikka otimme stressiä projektin etenemisestä. Nyt voi ajatella, että liiallinen stressaaminen oli turhaa.

LÄHTEET

- Härkönen, U. 2007. Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus – Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ihmisen kehittymisestä. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/monitiet/pdf/harkonen.pdf>. Viitattu 25.9.2016.
- Ikonen, M. 2006. Lasten vuorovaikutus ja leikki yhteisöllisyyden rakentajana. Teoksessa K., Karila, M., Alasuutari, M., Hännikäinen, A-R., Nummenmaa & H., Rasku-Puttonen. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy, 149.
- Kalliomaa, M. 2008. Muuttuvat mummolat. Teoksessa P., Sassi, T., Tarkkonen & K., Vaijärvi. (toim.) Lapsi ja isovanhemmat – Puheenvuoroja isovanhemmudesta. Helsinki: Cultura Oy, 43–44.
- Koko Suomi leikkii. 2016. Koko Suomi leikkii. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kokosuomi-leikkii.fi/hanketiedot/>. Viitattu 14.11.2016.
- Koivula, M. 2010. Lasten yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen päiväkodissa. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Kokkolan kaupunki 2016. Päivätoiminta. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.kokkola.fi/palvelut/sosiaali_ja_terveyspalvelut/vanhusten_palvelut/kotiin_annettavat_tukipalvelut/paivatoiminta/. Viitattu: 1.11.2016.
- Ojanen, T., Ritmala, M., Sivén, T., Vihunen, R & Vilén, M. 2010. Lapsen aika. Helsinki: WSOY.
- Opetushallitus 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saatavissa: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/varhaiskasvatus/perusteet. Viitattu 1.11.2016.
- Paquette, D. & Ryan, J. 2001. Bronfenbrenner's Ecological Systems Theory. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://dropoutprevention.org/wp-content/uploads/2015/07/paquetteryanwebquest_20091110.pdf. Viitattu 25.9.2016.
- Ruuska, K. 2012. Pidä projekti hallinnassa – Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus. 7. painos. Vantaa: Hansaprint Oy.
- Saarenheimo, M., Pietilä, M., Maununaho., Tiihonen, A. & Pohjolainen, P. 2014. Ikäpolvien taju – elämänkulku ja ikäpolvet muuttuvassa maailmassa. Helsinki: Vammalan Kirjapaino Oy.
- Siltala, P. 2013. Vanhuus – Elämä haluaa tulla eletyksi. Helsinki: Kirjapaja.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2013. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110355/ISBN_978-952-00-3415-3.pdf?sequence=1. Viitattu 20.3.2016.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2015. Varhaiskasvatus. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatustalvet>. Viitattu 4.3.2016.

Jonna Jussinniemi & Annika Korkiala

**IÄKKÄIDEN JA LASTEN TOIMINTAPÄIVÄ – TERVAKAR-
TANON KÄVIJÖIDEN JA NAHKURIN PÄIVÄKODIN 5-
VUOTIAIDEN LASTEN KANSSA**

**Projektisuunnitelma
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Huhtikuu 2016**

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET	2
2.1 Projektin tavoitteet.....	2
3 PROJEKTIORGANISAATIO	3
3.1 Projektin yhteistyötahot	3
3.2 Projektiryhmä	3
4 TIETOPERUSTA.....	4
4.1 Lapsuus ja vanhuus elämänvaiheena	4
4.2 Varhaiskasvatus	4
4.3 Yhteisöllisyys ja osallisuus.....	5
4.4 Sukupolvi	6
5 TOTEUTUSSUUNNITELMA	7
5.1 Tehtäväluettelo, aikataulu ja välitulokset	7
5.2 Projektista tiedottaminen, dokumentointi ja raportointi	8
5.3 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit	9
6 PROJEKTIBUDJETTI	10
LÄHTEET	11
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö tehdään projektiluontoisena. Sen tilaajana on Kokkolan kaupungin sivistystoimen varhaiskasvatuspalvelut. Luvan antajana toimii Nahkurin päiväkoti. Opinnäytetyö suuntautuu varhaiskasvatukseen tavoitteena saada varhaiskasvatuksen kelpoisuus. Opinnäytetyön tarkoituksena on järjestää toimintapäivä, jossa on mukana Nahkurin päiväkodin 5-vuotiaat lapset. Päivä järjestetään Tervakartanon tiloissa ja mukana ovat Tervakartanon päivätoiminnan kävijät. Toiminnan pohjalla on ikääntyneen ja lapsen välisen vuorovaikutussuhteen vahvistaminen yhteisen tekemisen kautta.

Tervakartanon tiloissa järjestetään liikunnallista toimintaa ja askartelua, jossa lapset ja ikääntyneet ovat toimijoina. Ennen toimintapäivää päiväkodissa järjestetään lapsille mahdollisuus suunnitella tulevan toimintapäivän sisältöä.

Idea opinnäytetyöhön lähti kiinnostuksesta vanhusten ja lasten välisen vuorovaikutuksen mahdollistamiseen ja lisäämiseen. Lapsilla ei välttämättä ole nykyään kokemusta ikääntyneistä, sillä heidän isovanhempansa saattavat olla melko nuoria. Opinnäytetyön avulla voidaan vähentää lasten ennakkoluuloja ikääntyneitä kohtaan.

Opinnäytetyön tavoitteina ovat lisätä lasten ja iäkkäiden välistä vuorovaikutusta yhteisen toiminnan kautta, mahdollistaa sukupolvien välisiä kohtaamisia sekä luoda yhteistyötä Nahkurin päiväkodin sekä Tervakartanon välillä.

Avainsanat: varhaiskasvatus, päiväkoti, lapset, iäkkäät, vuorovaikutus, yhteistyö, osallisuus, ylisukupolvisuus

2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET

2.1 Projektin tavoitteet

	Yksilö/asiakas (lapsi)	Organisaatio (Nahkurin päiväkot)	Sosionomit
Oppimistavoitteet	Lisätä yhteistyötä iäkkäiden ja las- ten välillä	Verkostoituminen päi- väkodin ja vanhusten päivätoimintayksikön välillä	Kehittää omaa ammat- titaitoa: ryhmänoh- jausta, toteuttaa käytän- töön teorian pohjalta saatua tietoa. Oppia uutta ikääntyneiden ja lasten välisestä vuoro- vaikutuksesta
Prosessitavoitteet	Lisätä lasten ym- märrystä vanhuu- desta	Yhteistyötä voidaan jatkaa organisaatioi- den välillä	Oppia ja hyödyntää or- ganisointitaitoja proses- sin etenemiseksi
Tulostavoitteet	Opinnäytetyö kir- jataan lapsen kas- vun kansioon. Askartelutuotok- sista näyttely Nahkurin päivä- kodissa	Yhteistyö ikääntynei- den kanssa lisättäisiin vuosisuunnitelmaan	Valmis opinnäytetyö

3 PROJEKTIORGANISAATIO

3.1 Projektin yhteistyötahot

Projektin yhteistyötahoja ovat Nahkurin päiväkodin työntekijät ja lapset, Tervakartanon päivätoiminnan työntekijät sekä kävijät. Centria ammattikorkeakoulu, ohjaava opettaja, Kokolan kaupungin sivistystoimen varhaiskasvatuspalvelut, sekä opinnäytetyön tekijät.

Pidämme toimintapäivää edeltäviä interventioita Nahkurin päiväkodissa 5-vuotiaille lapsille. Toimintapäivä pidetään Tervakartanon tiloissa Nahkurin päiväkodin lapsille sekä Tervakartanon päivätoimintayksikön kävijöille.

3.2 Projektiryhmä

Projektiryhmään kuuluu opinnäytetyön tekijät, ohjaava opettaja, työelämäohjaaja.

4 TIETOPERUSTA

4.1 Lapsuus ja vanhuus elämänvaiheena

Lapsuuden käsitettä voi tarkastella kehitystehtävien kautta. Motorinen kehitys tarkoittaa liikkeiden kehitystä, joka kestää hedelmöityksestä aikuisuuteen. Motoriseen kehitykseen vaikuttavat pitkälti biologiset tekijät, kuten lihaksiston luuston ja lihasten kehitys. Motoriseen kehitykseen vaikuttavat lisäksi ympäristön virikkeellisyys, yksilön persoonallisuus sekä oma motivaatio motoristen taitojen opetteluun. Kognitiivinen kehitys tarkoittaa ihmisen tiedon käsittelyä ja sen kehitystä. Kognitiivisuus pitää sisällään havaitsemisen, muistin, ajattelun sekä kielen oppimisen. Lapsen sosiaalinen kehitys tapahtuu suhteessa ympäristöön. Lapsi muovaa kuvaa itsestään muiden joukossa ja on altis muiden ihmisten vaikutteille. Sosiaalinen kehitys jatkuu läpi elämän mutta perustaidot opitaan jo lapsuudessa, kun ihminen muodostaa kuvaa itsestään, millainen hän on ja miten täytyisi olla suhteessa muihin, jotta hänet hyväksytään. (Ojanen, Ritmala, Sívén, Vihunen & Vilén 2010, 123, 134, 166.)

Vanhuus on elinikäinen prosessi, joka alkaa jo elämän alkuvaiheessa. Se on hyvin subjektiivinen kokemus. Myös yhteiskunta, kulttuuri ja eletty aika määrittelevät vanhuutta. Ikääntyneen perustarpeita on tulla nähdyksi ja kuulluksi sekä olla osana laajempaa tai pienempää yhteisöä. Vanhuudessa kehittyy tietoisuus eletystä elämästä: menneisyyttä muistellaan ja ikääntynyt tutkiskelee itseään ja elämäänsä. (Siltala 2013, 7–8.)

4.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tarkoituksena on tukea lapsen kasvua, kehitystä sekä oppimista. Varhaiskasvatus on tavoitteellista ja suunnitelmallista lapsen kasvatusta, opetusta ja hoitoa, jolla pyritään kokonaisvaltaisesti edistämään lapsen hyvinvointia. Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on mahdollisuus varhaiskasvatukseen. Esiopetus on tullut 1.8.2015 kaikkia lapsia koskevaksi, mikä on toiminnallisesti varhaiskasvatusta. (THL 2015.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on lisätä lasten vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksen palveluissa ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan ammatillista tietoisuutta sekä kasvattaa yhteistyötä moniammatillisesta näkökulmasta eri palveluihin, jotta lapsille voitaisiin tarjota mahdollisimman hyvä tuki kasvuun ja kehitykseen. (Stakes 2005, 7.)

Kuntien tehtävänä on tehdä omat varhaiskasvatuksen kuntakohtaiset strategiset linjaukset niin, että palvelut vastaisivat kunnan perheiden tarpeita. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat kaikkia toimintamuotoja liittyen varhaiskasvatukseen. Kuntien tehtävänä on perusteiden pohjalta arvioida omia varhaiskasvatus palveluiden toteutumista sekä konkreettisesti ilmaista omat varhaiskasvatukselliset sisällöt ja toimintamallit. (Stakes 2005, 7–8.)

Yksikön varhaiskasvatussuunnitelma on yksityiskohtaisempi. Se sisältää yksikön hoidon, kasvatuksen ja opetuksen merkityksen arjen tilanteissa ja kuvaa yksikön painotuksia ja piirteitä. Suunnitelma sisältää myös tarkemmin tavoitteet eri palvelumuodoille. (Stakes 2005, 9.)

4.3 Yhteisöllisyys ja osallisuus

Yhteisön merkitys lasten elämässä on suuri. Yhteisöön kuulumisella lapset rakentavat omaa identiteettiään, omaksuvat vertaiskulttuurin keskeisiä periaatteita sekä harjoittavat sosiaalisia vuorovaikutustaitojaan. Yhteisön jäsenenä, toimiessaan yhdessä, lapset oppivat erilaisia käytänteitä ja taitoja sekä ohjaavat toinen toisensa oppimista ja toimintaa. (Koivula 2010, 11, 27.) Osallisuus on kokemuksellista, kuten yhteenkuuluvuuden tunne ja konkreettista, kuten mahdollisuus osallistua, vaikuttaa ja toimia yhteisössä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013, 17.)

4.4 Sukupolvi

Sukupolvet edustavat ihmiskunnan ajallista jatkuvuutta, historiallista muuttuvuutta ja perinteitä, omanlaisia arvoja ja toimintatapoja, erilaisia kausia ja muutoksia. Sukupolven käsite on moniulotteinen. Sillä arkiajattelussa tarkoitetaan usein sukulaisuussuhteisiin viittaavia eri ikäisiä ihmisiä eri ikä- ja elämänvaiheineen. Perhesukupolvisuus viittaa sukulaisuusyhteyteen eri-ikäisten ihmisten välillä. Yhteiskunnallisen sukupolven käsite on epätarkempi. Se esimerkiksi koskee tietyn historiallisen tapahtuman kokemia ihmisiä, mikä tuo yhteenkuuluvuuden tunnetta näiden ihmisten välillä, esimerkiksi sota. (Saarenheimo, Pietilä, Maununaaho, Tiihonen & Pohjolainen 2014, 81–83.) Omassa opinnäytetyössämme sukupolven käsite ja sukupolvien kohtaaminen määrittyvät samaa ikäluokkaa olevista 5-vuotiaista lapsista, sekä eläkkeellä olevista päivätoiminnan iäkkäistä henkilöistä. Uskomme että vuorovaikutus eri sukupolvien välillä herättää ajatuksia ja oivalluksia lapsissa ja iäkkäissä elämänkaaresta ja kulusta, kulttuurista ja historiallisista merkityksistä.

5 TOTEUTUSSUUNNITELMA

5.1 Tehtäväluettelo, aikataulu ja välitulokset

Päätehtävinä opinnäytetyössä ovat interventiot ja näyttely askarteluista. Otamme palautteen kyselylomakkeella vanhuksilta ja suulliset lapsilta. Dokumentoimme toimintapäivän valokuvaamalla. Kooste projektin kulusta liitetään kasvun kansioon.

Interventiot syys-lokakuussa 2016.

1. kerta

Tutustumme lapsiin ja lapset meihin tutustumisleikin avulla. Kerromme suunnittelemaamme toimintapäivää Tervakartanon tiloissa, jonka toteutuksessa lapset saavat olla mukana. Tuomme päiväkodille vanhoja esineitä, joilla herättelemme lasten mielenkiintoa historialliseen näkökulmaan ja pohtimaan iäkkäiden ihmisten kokemaa erilaista elämää. Tavoitteena on tulla tutuiksi lasten kanssa, johdattaa lapset aiheeseen ja herättää heidän mielenkiintonsa vanhuutta kohtaan. Laululeikkeinä lopussa: Leipuri Hiiva, piiri pieni pyörii ja jänis istuu.

2. kerta

Kokoonnumme päiväkodin saliin, jossa harjoittelemme lasten kanssa ”vettä kengässä” leikkiä. Kertaamme vielä laululeikit Leipuri Hiiva, piiri pieni pyörii ja jänis istuu.

3. kerta

Käymme keskustelemassa iäkkäiden kanssa päivätoimintayksikössä. Kerromme tulevasta toimintapäivistä. Jaamme iäkkäille tekemämme lomakkeen toimintapäivien sisällöstä. Kysymme olisiko iäkkäillä jokin laulu, jonka he voisivat esittää ensimmäisessä Tervakartanon toimintapäivässä.

4. kerta

Ensimmäinen toimintapäivä

Tutustumisleikki

Kalastus/onginta –muistipeli

Vettä kengässä -leikki

Lapset esittävät laulun iäkkäille

Ajallinen kesto noin 9.45–10.30

5. kerta

Toinen toimintapäivä

Askartelua yhdessä lasten ja iäkkäiden kanssa. Käpylehmien valmistus ja perunoilla painaminen.

Mehu- ja keksitarjoilu

Ajallinen kesto noin 9.45–10.30

5.2 Projektista tiedottaminen, dokumentointi ja raportointi

Olemme olleet yhteydessä opinnäytetyöhön liittyen työelämäohjaajaan sähköpostitse sekä kasvotusten. Tervakartanon työntekijöiden ja Nahkurin päiväkodin johtajan kanssa olemme käyneet keskustelemassa toimintapäivän sisällöstä. Päiväkodin johtajan ja Tervakartanon työntekijöiden kanssa on sovittu, että interventiot toteutetaan syys-lokakuussa 2016.

Lasten vanhemmille ja päivätoiminnan kävijöille tiedotetaan tulevasta toimintapäivästä, sekä pyydetään luvat valokuvaamiseen. Arviointilomakkeen annamme työelämänohjaajalle ja mahdollisesti myös toiselle päiväkodilta mukana olleelle työntekijälle. Palautelomakkeet annamme päivätoiminnan kävijöille molempien toimintapäivien jälkeen.

Dokumentoimme projektia muistiinpanojen avulla ja valokuvaamalla.

5.3 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit

Riskit ja haasteet:	Miten voi ehkäistä:
Lapsien osallistaminen toiminnan suunnitteluun	Kehitystason mukainen vastuu lapsille suunnittelusta
Lasten ja iäkkäiden välisen vuorovai- kutuksen puuttuminen	Huomioimalla leikeissä ja peleissä, että lapset ja iäkkäät toimivat yhteistyössä, ei- vältä omia ryhminään
Lapsilta otettavaan palautteeseen vai- kuttaa liikaa toisten lasten mielipi- teet.	Luomalla mahdollisuus lapsille omakoh- taisen palautteen antamiseen
Ajankäyttöön nähden liikaa tai liian vähän tekemistä	Suunnittelemalla selkeä runko toiminta- päivälle. Ennakoimalla kauanko aikaa menee eri toimintojen toteuttamiseen
Saada toiminta innostamaan iäkkäitä	Ottamalla toimintaan leikkejä tai lauluja, jotka ovat tuttuja iäkkäille ja tuovat heille mieleen omia kokemuksia

6 PROJEKTIBUDJETTI

Menot	Tulot
Liikunta- ja askartelutarvikkeet (suurin osa saadaan päiväkodilta ja Tervakartanosta) 5e Keksit ja mehut 10e Tulostusmateriaali 15e	0e

LÄHTEET

Koivula, M. 2010. Lasten yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen päiväkodissa. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.

Saarenheimo, M., Pietilä, M., Maununaho., Tiuhonen, A. & Pohjolainen, P. 2014. Helsinki: Vammalan Kirjapaino Oy.

Ojanen, T., Ritmala, M., Sivén, T., Vihunen, R & Vilén, M. 2010. Lapsen aika. Helsinki: WSOY.

Siltala, P. 2013. Vanhuus – Elämä haluaa tulla eletyksi. Helsinki: Kirjapaja.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2013. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110355/ISBN_978-952-00-3415-3.pdf?sequence=1. Luettu 20.3.2016.

Stakes, 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Oppaita 56. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>. Luettu 17.03.2016.

THL, 2015. Varhaiskasvatus. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut>. Luettu 04.03.2016.

Hei Vanhemmat!

Olemme sosionomiopiskelijoita Centria ammattikorkeakoulusta. Teemme projektiopinnäytetyötä Nahkurin päiväkotiin ja vanhusten palvelutalo ja toimintakeskus Tervakartanoon. Opinnäytetyömme tavoitteena on iäkkäiden ja lasten välisen vuorovaikutuksen edistämiseen. Pidämme opinnäytetyöhön liittyen toimintatuokioita. Kaksi ensimmäistä toteutamme lasten kanssa päiväkodilla, kaksi viimeistä toteutetaan Tervakartanolla ja siihen osallistuvat lasten lisäksi myös Tervakartanon päivätoimintaryhmän kävijät. Toimintaan osallistuva lapsiryhmä koostuu Nahkurin päiväkodin viisivuotiaista lapsista. Projektin toiminnallinen osuus toteutetaan elo-syyskuun aikana 2016.

Päiväkodilla pidettävissä toimintatuokioissa käydään lasten kanssa läpi Tervakartanon toimintapäivien sisältöä. Ensimmäisenä toimintapäivänä Tervakartanolla on leikkejä, leikkimielistä kisailua ja lauluja. Toisena toimintapäivänä on tarkoitus tehdä perinteisiä askarteluja yhdessä ikääntyneiden kanssa.

Dokumentoimme tuokioita kirjaamalla ylös havaintojamme sekä valokuvaamalla. Tuottamaamme materiaalia käytämme oman toimintamme, sekä lapsiryhmän toiminnan arviointiin. Kuvia liitämme myös kirjalliseen opinnäytetyöhömmme.

Ystävällisesti pyydämme, että lapsenne saisi osallistua projektimme toiminnallisiin tuokioihin Nahkurin päiväkodilla ja Tervakartanolla. Pyydämme siis teitä toimittamaan oheisen lomakkeen päiväkodille allekirjoitettuna.

Yhteistyöterveisin

Jonna Jussinniemi
jonna.jussinniemi@cou.fi
Annika Korkiala
annika.korkiala@cou.fi

Lapsen nimi _____

Rastita mikäli:

Lapsenne saa osallistua projektiin ja toiminnallisiin tuokioihin ☐

Lastanne saa valokuvata projektin aikana ☐

Lapsenne kuvia saa käyttää opinnäytetyössä ☐

Huoltajan allekirjoitus

_____

Hei päivätoiminnan kävijät!

Olemme sosionomiopiskelijoita Centria ammattikorkeakoulusta. Teemme projektioinnäytetyötä Nahkurin päiväkotiin ja vanhusten palvelutalo ja toimintakeskus Tervakartanoon. Opinnäytetyömme tavoitteena on iäkkäiden ja lasten välisen vuorovaikutuksen edistäminen. Pidämme kaksi toimintatuokiota Tervakartanolla, johon osallistuu ryhmänne lisäksi Nahkurin päiväkodin 5-vuotiaita lapsia. Projektin toiminnallinen osuus toteutetaan elo-syyskuun aikana 2016. Käymme ennen toimintatuokioita keskustelemassa kanssanne toimintatuokioiden sisällöstä.

Ensimmäisenä toimintapäivänä on luvassa leikkejä, leikkimielistä kisailua ja lauluja. Toisena toimintapäivänä on tarkoitus tehdä perinteisiä askarteluja. Kaikissa toiminnoissa lasten ja ikääntyneiden on tarkoitus toimia yhdessä ja olemme myös suunnitelleet kaiken toiminnan niin, että ne soveltuvat kaikenikäisille.

Otamme toimintapäiviemme aikana valokuvia, joita liitämme opinnäytetyömme kirjalliseen osuuteen. Mikäli teitä saa kuvata, voitte rastittaa vaihtoehdon oheisesta lomakkeesta.

Olisi erittäin mukavaa, jos kaikki ryhmästänne osallistuisivat toimintapäiviimme. Haluamme vielä painottaa, että pelkkä mukana olonne riittää, eikä haittaa yhtään, vaikka ei jaksaisi tai haluaisi osallistua kaikkeen!

Yhteistyöterveisin:

Jonna Jussinniemi & Annika Korkiala

Osallistujan nimi: _____

Rastita mikäli:

Teitä saa valokuvata projektin aikana ☐

Teidän kuvianne saa käyttää opinnäytetyössä ☐

PALAUTE TOIMINTATUOKIOISTAMME TERVAKARTANON YKSIKÖSSÄ

MISTÄ PIDITTE TOIMISSAMME ENITEN?

OLIKO JOTAKIN MISTÄ ETTE PITÄNYT?

JÄITTEKÖ KAIPAAMAAN TOIMINNALTAMME JOTAKIN?

MILLAISEKSI KOITTE TEKEMISEN LASTEN KANSSA?

MUUTA KOMMENTOITAVAA

Kiitos palautteestasi!

Kiittäen Jonna Jussinniemi & Annika Korkiala

**PALAUTE LAPSILTA ENSIMMÄISESTÄ TOIMINTOTUOKIOSTAMME
TERVAKARTANON YKSIKÖSSÄ**

Väritä oikea vaihtoehto:

**MILLAISelta ON TUNTUNUT OLLA TÄÄLLÄ TERVAKARTANOSSA IÄKKÄIDEN
KANSSA?**

**MILTÄ OVAT ERI LEIKIT JA TOIMINNOT TUNTUNEET? (Vettä kengässä –leikki, onginta-
muistipeli, laulaminen)**

**PALAUTE LAPSILTA TOISESTA TOIMINTOTUOKIOSTAMME TERVAKARTANON
YKSIKÖSSÄ**

Väritä oikea vaihtoehto:

**MILLAISelta ON TUNTUNUT OLLA TÄÄLLÄ TERVAKARTANOSSA IÄKKÄIDEN
KANSSA?**

MITÄ PIDITTE ASKARTELUSTA?

HALUAISITKO ETTÄ TÄLLAISIA PÄIVIÄ JÄRJESTETTÄISIIN MYÖHEMMINKIN?

ARVIOINTI PÄIVÄKODIN TYÖNTEKIJÄLTÄ PROJEKTISTAMME

Ympyröi mielestäsi sopivin vaihtoehto

1= Täysin eri mieltä 2= Osittain eri mieltä 3=Osittain samaa mieltä 4= Täysin samaa mieltä

Toimintamme oli lapsista mielenkiintoista ja antoisaa	☹	1	2	3	4	☺
Toimintamme sisältö oli kaikille sopivaa	☹	1	2	3	4	☺
Vanhusten ja lasten välille syntyi vuorovaikutusta	☹	1	2	3	4	☺
Ryhmän ohjauksemme oli sujuvaa	☹	1	2	3	4	☺

Kirjoita mielipiteesi:

Missä onnistuimme mielestänne hyvin?

Mitä kehitettävää meillä olisi?

Muita ajatuksia ja huomioita?

Kiitos palautteestasi! ☺

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

VKO 34

INTERVENTIO 1.

Toiminnan aihe:

Lasten ja ohjaajien tutustuminen toisiinsa. Tutustuminen perinteisiin esineiden ja kuvien avulla.

Toimintamuoto:

Tutustumisleikki. Ohjaajilla mukanaan vanhoja kuvia ja esineitä, joita käydään yhdessä lasten kanssa läpi.

Yleistavoite:

Rakennetaan luottamusta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta ohjaajien ja lasten välille. Lapsi kiinnostuu perinteistä.

Osatavoite:

Lapset tutustuvat meihin ja ovat luottavaisesti mukana toiminnassamme. Tavoitteena herättää lasten kiinnostus käsittelemämme asioita kohtaan.

Materiaalit ja välineet:

Päiväkodin ryhmähuone, pöytä jossa vanhanaikaiset esineet ovat, penkit lapsille ja tuolit ohjaajille. Ohjaajilla vanhanaikaiset vaatteet

Ohjatun toiminnan toteutuksen vaiheet (motivointi, toteutus, lopetus, palaute ja arviointi):

Tutustumisleikissä piirissä kierrätetään jotain pientä esinettä. Esine pysähtyy kun ohjaaja sanoo ”stop”. Esineen pitäjä kertoo oman nimensä ja mistä pitää. Jokainen lapsi tulee näin kuulluksi. Tutustumisen jälkeen kerromme keitä olemme, mikä on toiminnan tarkoitus ja kerromme tulevista toimintapäivistä iäkkäiden kanssa Tervakartanon päivätoiminnan tiloissa. Olemme tuoneet tilaan pöydälle erilaisia vanhoja esineitä. Me ohjaajat otamme vuorotellen esineitä ja kuvia käsiimme ja kysymme sen nimeä ja toimintatarkoitusta, lapset vastaavat viittaamalla. Esineistä ja kuvista keskustellaan jokaisen esineen jälkeen lasten kanssa vapaamuotoisemmin, jolla luodaan tilanteeseen hyvää ilmapiiriä. Otamme laululeikit Leipuri Hiiva, piiri pieni pyörii sekä jänis istuu. Lopetuksessa otamme hymyn heitto- leikin. Annamme toimintahetkessä olleella päiväkodin työntekijälle arviointilomakkeen ennen toiminnan aloitusta, jotta hän voi arvioida työskentelyämme.

Tilanteen hallinta ja siinä huomioitavat asiat:

Toimintahetkessä on mukana päiväkodin työntekijä, joka läsnäolollaan helpottaa toiminnan sujumista, kun tuntee lapset entuudestaan. Olemme tuoneet tilaan vanhanaikaiset esineet, jotka herättävät lapsien kiinnostuksen ja keskittyminen aiheeseen voi olla näin helpompaa. Tuomme tilaan pientä rekvisiittaa ja puemme päällemme vanhanaikaiset vaatteet, jolloin lapsien mielenkiinto pysyy paremmin yllä.

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

VKO 34

INTERVENTIO 2.

Toiminnan aihe:

Tutustuttaa ikääntyneitä tulevaan toimintapäivään. Lomakkeen toimintapäivien sisällöstä jakaminen ikääntyneille.

Toimintamuoto:

Käymme keskustelemassa iäkkäiden kanssa päivätoimintayksikössä. Kerromme tulevista toimintapäivistä. Jaamme iäkkäille tekemämme lomakkeen toimintapäivien sisällöstä. Kysymme olisiko iäkkäillä jokin laulu, jonka he voisivat esittää ensimmäisessä Tervakartanon toimintapäivässä.

Yleistavoite:

Tiedottaa iäkkäille toimintapäivistä ja motivoida heitä niihin.

Osatavoite:

Annetaan lomakkeet ikääntyneille. Toisessa kerrotaan tulevien toimintapäivien sisällöstä, jonka he saavat pitää itsellään. Toisessa taas kysytään kuvauslupaa, jonka ikääntyneet saavat täyttää paikan päällä ja palauttaa sen ohjaajille.

Materiaalit ja välineet:

Ikääntyneille jaettavat lomakkeet

Ohjatun toiminnan toteutuksen vaiheet (motivointi, toteutus, lopetus, palaute ja arviointi):

Aloitamme kertomalla keitä me olemme ja miksi me olemme paikalla. Kerromme tulevista toimintapäivistä, aikatauluista ja mitä tulemme siellä tekemään. Annamme heille vielä monisteet, joissa kerromme opinnäytetyöstämme ja toimintapäivien sisällöstä. Lisäksi he saavat täyttää lomakkeen, jossa kysytään kuvauslupaa, jonka he antavat meille takaisin. Kysymme vielä, mikäli he haluavat esittää jonkin heille tutun laulun lapsille.

Tilanteen hallinta ja siinä huomioitavat asiat:

Ikääntyneiltä saadaan varmemmin tieto kuvausluvasta, kun he täyttävät lomakkeen paikan päällä ja palauttavat sen heti meille.

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

VKO 35

INTERVENTIO 3.

Toiminnan aihe:

Harjoittelemme lasten kanssa vettä kengässä -leikin ja lauluja, joita leikimme ja laulamme Tervakartanossa yhdessä iäkkäiden kanssa.

Toimintamuoto:

Kertaamme laululeikit Leipuri Hiiva, piiri pieni pyörii ja jänis istuu. Harjoittelemme lasten kanssa leikin ”vettä kengässä”, jotta se onnistuu sujuvasti Tervakartanon toimintapäivässä. Leikimme lasten kanssa vahtikoira-leikin.

Kerromme tarkemmin mitä toimintapäivien aikana tapahtuu. Kysymme lasten tuntemuksia tulevasta toimintapäivästä iäkkäiden kanssa.

Yleistavoite:

Tavoitteena helpottaa lasten osallistumista Tervakartanon toimintapäivässä, kun leikit ovat entuudestaan käytyinä läpi. Tavoitteena myös että ohjaajat ja lapset oppivat tuntemaan toisensa paremmin sekä luoda hyvää ilmapiiriä.

Osatavoite:

Opetella leikin ”vettä kengässä” säännöt. Leikimme suunnittelemamme laululeikit ja kannustamme lapsia laulamaan kuuluvasti ja eläytyen tekemään lauluihin kuuluvia liikkeitä. Muistuttaa lapsia, että laulut esitetään iäkkäille.

Materiaalit ja välineet:

Vahtikoira-leikkiin tarvitaan esine, joka käy vahtikoiran kellona. Laulujen sanat ovat ohjaajilla mukana. CD lauluista, joita laulamme.

Ohjatun toiminnan toteutuksen vaiheet (motivointi, toteutus, lopetus, palaute ja arviointi):

Menemme lasten kanssa jonossa saliin. Käymme läpi keitä on paikalla ja kuinka monta. Laulamme alussa aiemmassa interventiossa laulamamme laulut, jolloin lapsille tulee tilanteesta tuttuuden tunnetta, ja voivat helpommin alkaa osallistua toimintaan. Käymme läpi vettä kengässä säännöt konkreettisesti. Otamme lapset mukaan sääntöjen yhdessä läpi käymisessä. Lopun vahtikoira-leikissä lapset ja ohjaajat istuvat piirissä, jolloin kaikki näkevät toisensa. Toinen ohjaajista päättää, kuka vuorollaan ottaa kellon vahtikoiran selän päältä, jolloin jokainen lapsi saa mahdollisuuden olla kellon piilottajana ja vahtikoirana.

Piirissä käymme lasten kanssa keskustelua, mitä parin päivän kuluttua toimintapäivässä tulee tapahtumaan. Kysymme lapsen tuntemuksia tulevasta toimintapäivästä, ”jännittääkö?” tai ”odotatteko innolla vanhusten kanssa yhdessä tekemistä?”. Muistutamme lapsia siitä, että joillekin iäkkäille tulee puhua kuuluvalla äänellä ja hitaasti että he saavat kunnolla selvän. Kerromme myös että iäkkäät eivät jaksakaan enää samalla tavalla, he tarvitsevat liikkumiseen enemmän aikaa ja eivät ole niin nopeita liikkeissään. Jokainen iäkäs on joskus ollut nuori, ja kannustamme lapsia kysymään iäkkäiltä asioita toiminnan lomassa, he kertovat kyllä mielellään omasta elämästään.

Tilanteen hallinta ja siinä huomioitavat asiat:

Lapsien tulee tulla saliin ilman sukkia tai tossujen kanssa. Toinen ohjaajista on vettä kengässä- leikissä toisen lapsi ryhmän kanssa salin ulkopuolella ja selostaa leikin sääntöjä. Toinen ohjaajista kertoo leikin sääntöjä salin puolella oleville lapsille. Näin lapset pysyvät leikissä mukana paremmin.

Lopun yhteisessä keskustelussa kysymme asioita jokaiselta lapselta, että kaikki saavat äänensä kuuluviin.

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

VKO 35

INTERVENTIO 4.

Toiminnan aihe:

Lapset leikkivät ja kisaavat ikääntyneiden kanssa yhdessä ja pareittain. Lapset esittävät laululeikkejä ikääntyneille.

Toimintamuoto:

Toimintapäivä sisältää tutustumisleikin, erilaisia leikkejä ja leikkimielistä kisailua, kuten onginta –muistipeli sekä vettä kengässä –leikki. Lopuksi ikääntyneet esittävät oman laulunsa ja lapset esittävät laululeikkejä.

Yleistavoite:

Lapsen ja iäkkään vuorovaikutuksen tukeminen ja edistäminen yhteisten leikkien ja kisailun avulla. Myös perinnetiedon opettamista ikääntyneiltä lapsille.

Osatavoite:

Lasten ja iäkkäiden välinen vuorovaikutus. Lasten tutustuminen vanhoihin perinteisiin leikkeihin sekä lauluihin. Myös iäkkäiden virkistäminen lapsuuden muistoja herättämällä.

Materiaalit ja välineet:

Onget, jotka ovat valmistettu jo etukäteen: keppi, jonka kärkeen asetetaan nauha ja nauhaan sidotaan magneetti. Muistikortit, jotka ovat myös valmistettu etukäteen. Lapuille piirretyt tai tulostetut kuvat (noin 10 paria), joiden takana magneetit.

Ohjatun toiminnan toteutuksen vaiheet (motivointi, toteutus, lopetus, palaute ja arviointi):

Ikääntyneet istuvat valmiiksi penkeillä tilassa, johon tulemme lasten kanssa. Kerromme, mitä tulemme tekemään. Aloitamme tutustumisleikillä. Ohjaajat jakavat ikääntyneet ja lapset kahden hengen ryhmiin (lapsi – ikääntynyt). Lapsille ja ikääntyneille jaetaan kuvapareja (eläinkuvia) niin, että toinen pareista on lapsella ja toinen on ikääntyneellä, minkä jälkeen lapset lähtevät etsimään pariaan, jolla on sama kuva kuin itsellä. Kuvat asetetaan rintaan. Parit saavat nimensä kuvassa olevan eläimen perusteella, esimerkiksi ”Koirat”. Kun parit ovat muodostettu, ohjaajat kysyvät osallistujien nimiä ryhmien perusteella, esimerkiksi ”Koirat, kertokaa nimenne.” Sen jälkeen pidämme ongintakisan muistipelin muodossa, jossa säilyy samat parit, jotka jaettiin tutustumisleikissä. Tuolit ovat ringissä. Ohjaajat ovat asettelleet lattialle tuoliringin keskelle kuvapareja kuvapuoli alaspäin. Onginta muistipeli on leikkimielinen kilpailu, jossa joukkueet yrittävät vuoron perään löytää pareja onkimalla lattialta kuvia ongen avulla. Ikääntyneet ja lapset istuvat ringissä.

Seuraavaksi otamme vettä kengässä -leikin, jossa lapset ja ikääntyneet ovat omassa ryhmässään ja lapset omassaan. Lapset lähtevät toisen ohjaajan kanssa tilasta, jolloin ikääntyneet jäävät toisen ohjaajan kanssa tilaan päättämään kuka lapsista on kenenkin ikääntyneen pari. Jos ikääntyneet eivät muista lasten nimiä, voi edellisen leikin ryhmäjaossa jaettujen kuvien avulla valita pareja. Kun parit on valittu, lapsista jokainen tulee vuorollaan jonkun iäkkään luokse ja kysyy: ”Oletko ystäväni?” Jos pari on väärä, iäkäs vastaa hänelle ”Vettä kengässä.”, jolloin lapsi lähtee hyppimään yhdellä jalalla huoneesta pois.

Seuraavaksi iäkkäät saavat esittää laulun yhdessä lapsille, jonka jälkeen lapset esittävät muutaman laulun iäkkäille. Lauluja ovat Leipuri Hiiva, jänis istuu sekä piiri pieni pyörä.

Ikääntyneiden omien palautelomakkeiden täyttäminen. Lasten palaute otetaan niin, että ikääntyneet kysyvät lapsilta kysymyksiä, joiden mukaan lapsi saa värittää lapusta, joko iloisen tai surullisen naaman.

Tilanteen hallinta ja siinä huomioitavat asiat:

Ohjaajat valitsevat parit, jotta välttyttäisiin siltä, että lapset alkaisivat valikoida pareja. Lasten palautteiden ottamisessa huomioitava, että lapset eivät ala toistamaan sitä, mitä edellinen on sanonut. Huomioitava ajankäyttöä. Huomioitava parien muodostuksessa se, että lapsia ja ikääntyneitä ei ole välttämättä saman verran. Jos lapsia on enemmän kuin ikääntyneitä, voi yhtä ikääntynyttä kohti olla kaksikin lasta. Ohjaajatkin voivat mahdollisuuksien mukaan osallistua toimintaan.

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

VKO 36

INTERVENTIO 5.

Toiminnan aihe:

Ikääntyneiden ja lasten välisen vuorovaikutuksen tukeminen yhteisen tekemisen, askartelun kautta.

Toimintamuoto:

Lasten ja iäkkäiden yhteinen askartelu. Käpylehmien ja kaarnalaivojen valmistus sekä perunalla painaminen.

Yleistavoite:

Kulttuuriperintöön tutustuminen. Lapsen ja iäkkään vuorovaikutuksen tukeminen.

Osatavoite:

Lasten ja iäkkäiden välinen vuorovaikutus. Lasten tutustuminen vanhoihin perinteisiin askartelun kautta. Myös iäkkäiden virkistäminen lapsuuden muistoja herättämällä.

Materiaalit ja välineet:

Käpyjä, tikkuja, kaarnaa, puiden lehtiä, tulitikkuja, muovisilmiä, liimaa, kartonkia tai värillistä paperia, perunoita, maalipensseleitä, akryylimaaleja sekä valkoisia A3 paperiarkkeja.

Ohjatun toiminnan toteutuksen vaiheet (motivointi, toteutus, lopetus, palaute ja arviointi):

Kerromme, mitä tulemme tekemään ja miksi. Käydään aluksi nimikierros, jossa jokainen kertoo oman nimensä. Jaetaan lapset ja ikääntyneet pareiksi niin, että yksi lapsi ja yksi ikääntynyt askartele yhteisen teoksen/teoksia. Jako tapahtuu samalla tavalla kuin edellisenäkin toimintapäivänä. Lapsille ja ikääntyneille jaetaan kuvapareja (eläinkuvina) niin, että toinen pareista on lapsella ja toinen on ikääntyneellä, minkä jälkeen lapset lähtevät etsimään pariaan, jolla on sama kuva, kuin itsellä. Kuvat asetetaan rintaan.

Askartelu tapahtuu yhden ison pöydän ympärillä, johon kaikki materiaalit on laitettu ja valmiiksi tehdyt mallit on aseteltu esille. Jokainen pari saa valita materiaaleista vapaasti, millaisen teoksen haluaa tehdä.

Parit voivat käyttää mielikuvitusta ja tehdä muunlaisiakin askarteluja, kuin malleissa, välineiden puitteissa. Lopuksi kaikkien tuotokset laitetaan esille ja he voivat käydä ihailemassa toistensa töitä. Kerromme, että tuotokset tulevat esille Tervakartanoon ja Nahkuriin.

Sen jälkeen pidetään yhteinen mehu- ja keksitarjoilu, jonka jälkeen lapset saavat esittää yhdessä jonkin tutun laulun vanhuksille. Ikääntyneiden omien palautelomakkeiden täyttäminen. Lasten palaute otetaan niin, että ikääntyneet kysyvät lapsilta kysymyksiä, joiden mukaan lapsi saa värittää lapusta, joko iloisen tai surullisen naaman.

Arviointilomakkeet toimintapäivän sujumisesta annetaan päiväkodin työntekijälle ennen toiminnan aloittamista, jotta hän pystyy arvioimaan työskentelyämme.

Tilanteen hallinta ja siinä huomioitavat asiat:

Ohjaajat tai iäkkäät valitsevat parit, jotta välttyttäisiin siltä, että lapset alkaisivat valikoida pareja. Lasten palautteiden ottamisessa huomioitava, että lapset eivät ala toistamaan sitä, mitä edellinen on sanonut. Huomioitava ajankäyttöä. Huomioitava parien muodostuksessa se, että lapsia ja ikääntyneitä ei ole välttämättä saman verran. Jos lapsia on enemmän kuin ikääntyneitä, voi yhtä ikääntynyttä kohti olla kaksikin lasta. Ohjaajatkin voivat mahdollisuuksien mukaan osallistua toimintaan.

Toimintapäivät Tervakartanossa Syyskuu 2016

Centria ammattikorkeakoulun kaksi sosionomiopiskelijaa järjestivät syyskuun aikana Tervakartanon tiloissa Nahkurin päiväkodin viiskareille ja päivätoiminnan ikäihmisille kaksi yhteistä toiminnallista aamupäivää.

Opiskelijat, eli me kävimme tutustumassa etukäteen kyseisiin viiskareihin, jolloin tutustuimme lasten kanssa entisaajan kulttuuriin vanhojen esineiden ja kuvien kautta. Sen lisäksi leikimme sekä lapset esittivät laulelückejä musiikin tahdissa.

Ensimmäisenä toimintapäivänä järjestimme leikkimielisen ongintamuis-
tipeli –kilpailun, jossa lapset ja ikäihmiset kisasivat pareina – ja voittaja-
pari luonnollisesti sai palkinnon... koska kaikki osallistujat olivat in-
noissaan mukana, täytyihän kaikille antaa pieni palkkio ☺ Lisäksi lei-
kimme vanhaa perinteistä Vettä kengässä –leikkiä. Lopuksi lapset esitti-
vät Pikkuiset kultakalat –laulun ikäihmisille.

Toisena toimintapäivänä lapset askartelivat pareittain ikäihmisten kanssa perinteisin menetelmin. Päivän ohjelmaan kuului kaarnalaivojen ja käpylehmien valmistusta, kivien maalaamista sekä perunalla painantaa. Päivän teokset ovat Nahkurin päiväkodilla esillä, josta niitä voi käydä ihailmassa.

Toimintapäivien aikana kaikki olivat rohkeasti mukana ja vuorovaikutusta lasten ja ikäihmisten välillä tuli mukavasti. Toisena toimintapäivänä lapset ja ikäihmiset tunsivat jo paremmin, joten keskustelu sujui entistäkin sujuvammin. Positiivista palautetta tuli niin lapsilta, ikäihmisiltä kuin työntekijöiltä. Toiveissa oli kaikkien osapuolten osalta, että tällaista toimintaa järjestettäisiin jatkossakin. Kaikilla vaikutti olevan oikein antoisat aamupäivät! Kiitos vielä kaikille osallistujille ☺

Terveisin sosionomiopiskelijat Annika & Jonna ☺

KOKKOLAN KAUPUNKI

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Sivistyskeskus

Varhaiskasvatustoimen johtaja

16.6.2016

37 §

Asia

Tutkimuslupa-anomus / Varhaiskasvatus.

Hakijat

Jonna Jussinniemi ja Annika Korkiala anovat tutkimuslupaa koskien iäkkäiden ja lasten toimintapäivää Tervakartanon kävijöiden ja Nahkurin päiväkodin 5-vuotiaiden lasten kanssa. Hakijat opiskelevat Centrian ammattikorkeakoulussa.

Lupaehdot

Kaikki osapuolet sitoutuvat noudattamaan tietosuojalaista ja salassapidosta annettuja ohjeita ja määräyksiä siltä osin kuin niitä tähän tutkimukseen liittyy.

Tutkielmasta toimitetaan maksuttomasti yksi kappale
e-mail: johanna.torppa(at)kokkola.fi.

Päätös

Myönnän tutkimusluvan hakijoille anotun mukaisesti.

Päiväys ja
allekirjoitus

16.6.2016

Varhaiskasvatustoimen johtaja

Liite

Projektisuunnitelma

Jakelu

Hakijat, Johanna Torppa

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan _____

Vastuuhenkilö organisaatiossa _____

Tutkimusluvan anoja(t) Jonna JussinniemiAnnika KorkialaOsoite Huulakatu 7-9 B10, 67200 KOKKOLAPuhelin 050-3225426 / 044-0500530Sähköpostiosoite annika.korkiala@cow.fiTutkimuksen nimi lakkaiden ja lasten toimintapää -tenakartanon kävijöiden ja NankurinTutkimuksen tarkoitus päiväkodin 5-vuotiaiden lasten kanssa.Ikaantymisen ja lapsen välisen vuorovaikutuksen
lisääminen yhteisen tekemisen kautta.Tutkimuksen kohderyhmä Nankurin päiväkodin 5-vuotiaatAineiston keruun arvioitu ajankohta 23.8 - 8.9.18Tutkimusmenetelmä projektipinnäytetöTutkimussuunnitelma hyväksytty 6 / 6 2016Tutkimuksen ohjaaja

Lupa myönnetään

paikka _____ aika _____ / _____ 20 _____

☐ anomuksen mukaisesti☐ muutosehdotuksin☐ hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus _____

LIITTEET

☒ Tutkimussuunnitelma☐ Kysely/haastattelulomake☐ Muut liitteet, mitkä _____